

Audit & Business Advisory

Оператор на електропреносните системи на Република Северна Македонија
Акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување
со електроенергетскиот систем, со седиште на Солтеникест, Скопје
Operatori i sistemit elektrotansmetues i Republikës së Maqedonisë së Veriut
Shoqëri aksionare për transmetim të energjisë elektrike dhe menaxhim
me sistemin elektroenergjetik, në pronësi shtetërore, Shkup

Бр.-Nr.

05-4167

18-06

2024

год.-viti

СКОПЈЕ - ШКУП

АД МЕРСО, Скопје

Посебни финансиски извештаи за
годината што завршува на 31
декември 2023 година и

**Извештај на независните
ревизори**

A member of

mgeworldwide

Содржина	Страна
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ	1
ПОСЕБНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ	
- Посебен извештај за финансиска состојба	6
- Посебен извештај за сеопфатна добивка	7
- Посебен извештај за промените во капиталот	8
- Посебен извештај за паричните текови	9
- Белешки кон посебните финансиски извештаи	10
- Прилози	

До:
Раководството и Акционерите на
АД МЕПСО, Скопје

Извештај на независните ревизори

Извештај за посебните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните посебни финансиски извештаи на АД МЕПСО, Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“), составени од посебниот извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2023 година и посебниот извештај за сеопфатната добивка, посебниот извештај за промените во капиталот и посебниот извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на Раководството за посебните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие посебни финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на посебни финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие посебни финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали посебните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во посебните финансиски извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално погрешно прикажување во посебните финансиски извештаи, било поради измама или грешка.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Извештај на независните ревизори (продолжува)

При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на посебните финансиски извештаи на Друштвото со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Друштвото. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на посебните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење со резерва.

Основа за мислење со резерва

1. Како што е објавено во Белешката 6 кон придружните посебни финансиски извештаи, со состојба на 31 декември 2023 година, нето евидентираната вредност на недвижностите, постројките и опремата изнесува 8.559.590 илјади денари. Дополнително, како што е објавено во белешка 15 кон посебните финансиски извештаи, Друштвото има евидентирано ревалоризациони резерви на износ од 60.903 илјади денари како и останат капитал на износ од 296.916 илјади денари кои произлегуваат како резултат на Планот на делба на АД за производство, пренесување и дистрибуција на електрична енергија Електростопанство на Македонија. Понатаму, како што е тоа подетално објавено во Белешка 2.3 кон придружните посебни финансиски извештаи, кога сметководствената вредност на средството е зголемена како резултат на ревалоризација, зголемувањето треба да биде признаено во останатиот извештај за сеопфатна добивка и акумулиран во главнината под насловот ревалоризациони вишоци. Друштвото за времетраењет на користењето на средствата на недвижности, постројки и опрема нема извршено пренос на вишоците на ревалоризација кои треба да се пренесат во акумулирани добивки. Пренесувањата од вишоци од ревалоризација во задржана добивка не се прават преку добивката или загубата за годината туку низ останата сеопфатна добивка.

Поради горенаведеното, ние не бевме во можност да стекнеме разумно уверување за нето евидентираната вредност на недвижностите, постројките и опремата набавени пред 01 јануари 2005 година како и ревалоризационите резерви и останатиот капитал, согласно Планот за делба, и било какви корекции кои би биле неопходни да бидат направени заради усогласување со барањата на сметководствената рамка погоре опишана, би можеле да имаат материјално значаен ефект врз посебните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2023.

Извештај на независните ревизори (продолжува)

- Како што е понатаму објавено во Белешката 6 кон придружните посебни финансиски извештаи, со состојба на 31 декември 2023 година инвестициите во тек и дадените аванси изнесуваат 2.523.850 илјади денари. Врз основа на спроведените процедури, констатиравме дека на датумот на известување дел од инвестициите во тек на износ од 309.986 илјади денари, се веќе ставени во употреба и генерираат приходи за Друштвото, без притоа да бидат признаени соодветните расходи кои треба да се спротивстават на овие приходи. Истите не се соодветно рекласифицирани и признаени во ставките на недвижностите, постројките и опремата, односно за нив не е пресметан и признаен трошок за депрецијација во претходните периоди како и за тековната 2023 година, кој износ би можел да има материјално значајно влијание врз посебните финансиски извештаи на Друштвото за годината која заврши на 31 декември 2023 година.
- Врз основа на спроведените процедури констатиравме дека на датумот на известување 31 декември 2023 година, Друштвото нема извршено усогласување на регистарот на основни средства и сметководствената евиденција на недвижностите (земјишта и градежни објекти) со дел од имотните листови од Катастарот на недвижности. Како резултат на тоа, не бевме во состојба да стекнеме разумно уверување во однос на комплетноста и точноста како и правата и обврските на евидентираниите недвижности на Друштвото со состојба на 31 декември 2023 година.

Поради горенаведените причини, ние не бевме во состојба да стекнеме разумно уверување во однос на евидентираната вредност на недвижностите, постројките и опремата на Друштвото со состојба на 31 декември 2023 година.

2. Како што е објавено во Белешката 13 кон придружните посебни финансиски извештаи, со состојба на 31 декември 2023 година побарувањата од купувачи изнесуваат 2.060.922 илјади денари, нето од резервацијата поради нивно обезвреднување во износ од 940.319 илјади денари. Врз основа на спроведените испитувања, утврдивме дека за значаен дел од овие побарувања во износ од 726.523 илјади денари постои значителен ризик од ненаплатливост поради нивната застареност. Друштвото не изврши проценка на наплатливоста на овие побарувања согласно прифатената сметководствена политика објавена во Белешката 2.8 и понатаму во Белешката 2.10 кон придружните посебни финансиски извештаи ниту пак призна било какво резервирање поради нивно обезвреднување. Поради природата на сметководствените и другите информации, ние не бевме во состојба да направиме сопствена проценка и да утврдиме дали е потребна дополнителна резервација поради обезвреднување на овие побарувања која би можела да има материјално значаен ефект врз посебните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2023.

Извештај на независните ревизори (продолжува)

3. Како што е објавено во Белешката 2.18 кон придружните посебни финансиски извештаи Друштвото исплаќа на вработените посебна минимална сума за отпремнина при пензионирањето, согласно соодветните домашни законски одредби. На 31 декември 2023 година Друштвото нема пресметано и признаено во посебните финансиски извештаи резервирање за правата на вработените за отпремнини и јубилејни награди. Поради недостаток на доволно соодветни податоци и информации не бевме во состојба да направиме сопствена проценка на потребните резервации опишани погоре, кои би можеле да имаат материјално значаен ефект врз посебните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2023.
4. Како што е објавено во Белешка 27 кон посебните финансиски извештаи, со состојба на 31 декември 2023 година, судските постапки покренати против Друштвото изнесуваат вкупно 2.365.110 илјади денари и за кои спорови не е признаена соодветна резервација од потенцијални загуби. Истата би можела да има материјално значаен ефект врз посебните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2023. Според проценките на Раководството, и покрај постоењето на ризик од потврдена и признаена соодветна резервација, поради фактот што судските спорови се незавршени односно не се донесени правосилни судски одлуки, како и минатата пракса за голема неизвесност во исходот од споровите.

Извештај на независните ревизори (продолжува)

Мислење со резерва

Наше мислење е дека, освен за можните ефекти од прашањата на кои се укажува во пасусот „Основа за мислење со резерва“, придружните посебни финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на АД МЕПСО Скопје на ден 31 декември 2023 година, како и резултатот од неговото работење и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за изготвување на посебен годишен извештај за работењето на Друштвото за 2023 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на посебниот годишен извештај, со историските финансиски информации објавени во посебната годишна сметка и посебните ревидирани финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2023, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски информации објавени во посебниот годишен извештај за работењето на Друштвото со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со информациите објавени во посебната годишна сметка и ревидираните посебни финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2023.

A&BA Грууп дооел, Скопје

Овластен ревизор

Бојан Петрески

10 јуни 2024 година

Управител

Бојан Петрески

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

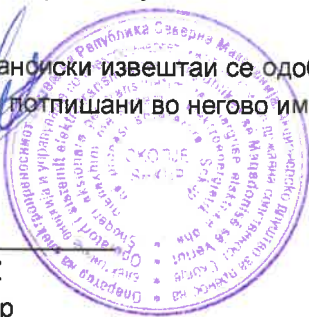
ПОСЕБЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА
За годината која завршува на 31 декември 2023
Во илјади денари

	Белешка	2023	2022
Средства			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	6	8.559.590	8.372.392
Нематеријални средства	7	36.449	40.578
Вложувања во подружници	8	142.288	142.288
Вложувања во придружни друштва	9	4.449	4.449
Финансиски средства расположливи за продажба	10	2.460	2.460
		8.745.236	8.562.167
Тековни средства			
Финансиски побарувања	11	498.383	40.058
Залихи	12	50.117	52.325
Побарувања од купувачи и останати побарувања	13	2.407.573	2.658.267
Побарување за данок на добивка		74.885	-
Парични средства и парични еквиваленти	14	1.225.648	2.195.856
		4.256.606	4.946.506
Вкупно средства		13.001.842	13.508.673
Капитал и обврски			
Капитал			
Акционерски капитал	15	3.059.393	3.059.393
Резерви		3.335.503	3.273.516
Останат капитал		296.913	296.913
Нераспределена добивка		2.274.325	1.512.318
		8.966.134	8.142.140
Обврски			
Нетековни обврски			
Обврски по кредити	16	1.269.561	1.568.208
Разграничени приходи од донации	17	1.014.107	1.044.299
		2.469.056	2.612.507
Тековни обврски			
Обврски по кредити	16	367.842	308.798
Обврски кон добавувачи и останати тековни обврски	18	1.384.198	2.422.824
Обврски за данок на добивка		-	22.404
		1.566.652	2.754.026
Вкупно обврски		4.035.708	5.366.533
Вкупно капитал и обврски		13.001.842	13.508.673

Белешките претставуваат составен дел на посебните финансиски извештаи

Овие посебни финансиски извештаи се одобрени од Управниот Одбор на Друштвото на ден 14 март 2023 година и потпишани во негово име од:

Г-дин ZUHDI ENUZ
 Генерален директор

М-р Љупчо Зиков
 Директор,
 Сектор за финансиски работи

ПОСЕБЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОФАТНА ДОБИВКА
За годината која завршува на 31 декември 2023
Во илјади денари

	Белешка	2023	2022
Приходи од продадена електрична енергија	19	8.426.931	12.195.100
Останати оперативни приходи	20	69.105	138.507
		8.496.036	12.333.607
Намалено за:			
Набавна вредност на продадена електрична енергија	21	(524.212)	(1.654.448)
Производствени и системски загуби на елек. енергија		(4.200.314)	(6.134.953)
Потрошени материјали	22	(83.058)	(108.203)
Трошоци за вработени	23	(572.727)	(518.665)
Амортизација и депрецијација	6, 7	(479.038)	(465.177)
Останати оперативни расходи	24	(1.728.021)	(2.055.776)
Оперативна добивка		908.666	1.396.385
Приходи од финансирање	25	55.711	61.586
(Расходи) од финансирање	25	(57.727)	(67.476)
(Расходи) од финансирање, нето		(2.016)	(5.890)
Добивка пред оданочување		906.650	1.390.495
Данок на добивка	26	(82.656)	(150.758)
Добивка за финансиската година		823.994	1.239.737
Останата сеопфатна добивка за годината		-	-
Вкупна сеопфатна добивка за годината		823.994	1.239.737
Добивка расположлива за сопствениците на Друштвото		823.994	1,239,737
Вкупна сеопфатна добивка расположлива за сопствениците на Друштвото		823.994	1.239.737

Белешките претставуваат составен дел на посебните финансиски извештаи

ПОСЕБЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ
За годината која завршува на 31 декември 2023
Во илјади денари

	Акционерски капитал	Резерви	Останат капитал	Нераспределена добивка	Вкупно
На 01 јануари 2023 година	3.059.393	3.273.516	296.913	1.512.318	8.142.140
<i>Трансакции со сопствениците</i>					
Издвојување за законска резерва	-	61.987	-	(61.987)	-
Издвојување на резерви за инвестиции	-	-	-	-	-
<i>Вкупно трансакции со сопствениците</i>	-	61.987	-	(61.987)	-
Добивка за годината	-	-	-	823.994	823.994
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
<i>Вкупна сеопфатна добивка</i>	-	-	-	823.994	823.994
На 31 декември 2023 година	3.059.393	3.335.503	296.913	2.274.325	8.966,134
На 01 јануари 2022 година	3.059.393	3.215.499	296.913	330.598	6.902.403
<i>Трансакции со сопствениците</i>					
Издвојување за законска резерва	-	2.901	-	(2.901)	-
Издвојување на резерви за инвестиции	-	55.116	-	(55.116)	-
<i>Вкупно трансакции со сопствениците</i>	-	58.017	-	(58.017)	-
Добивка за годината	-	-	-	1.239.737	1.239.737
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
<i>Вкупна сеопфатна добивка</i>	-	-	-	1.239.737	1.239.737
На 31 декември 2022 година	3.059.393	3.273.516	296.913	1.512.318	8.142.140

Белешките претставуваат составен дел на посебните финансиски извештаи

ПОСЕБЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
За годината која завршува на 31 декември 2023
Во илјади денари

	Белешка	2023	2022
Оперативни активности			
Добивка / (Загуба) пред оданочување		906.650	1.390.495
<i>Усогласување за:</i>			
Депрецијација на недвижности, постројки и опрема	6	473.260	459.399
Амортизација на нематеријални средства	7	5.778	5.778
Приходи од амортизација на донации	17	(30.192)	(39.651)
Приходи од дивиденди		(1.385)	-
Расход од вредносно усогласување на поб.од купувачи	24	107	-
Нето отпишана вр. а недвижности постројки и опрема	24	-	52
Приходи од камати	25	(42.516)	(46.540)
Расходи по камати	25	43.372	54.099
Добивка пред промени во обртни средства		1.355.074	1.823.632
<i>Промени во обртните средства:</i>			
Залихи		2.208	2.597
Побарувања од купувачи и останати побарувања		250.587	634.167
Обврски кон добавувачи и останати обврски		(1.038.626)	(1.090.747)
Оперативна добивка по промени во обртните средства		569.243	1.369.649
(Платени) камати		(43.372)	(54.099)
Приливи од камати		-	-
(Платен) данок од добивка		(179.945)	(207.709)
Нето парични текови од оперативни активности		345.926	1.107.841
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(662.107)	(790.234)
Примени/(дадени) финансиски позајмици		(458.325)	(4.127)
Приливи од дивиденди		1.385	-
Приливи по камати		42.516	46.540
Нето парични текови од инвестициони активности		(1.076.531)	(747.821)
Финансиски активности			
Примени донации		-	180.628
Приливи на кредити		157.686	443.799
(Отплата на) кредити		(397.289)	(392.385)
Нето парични текови од финансиски активности		(239.603)	232.042
Нето промени кај паричните с-ва и еквиваленти		(970.208)	592.062
Парични средства и еквиваленти на почетокот		2.195.856	1.603.794
Парични средства и еквиваленти на крајот	14	1.225.648	2.195.856

Белешките претставуваат составен дел на посебните финансиски извештаи

**БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023**

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Оператор на електропреносниот систем на Македонија, акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем, во државна сопственост, Скопје или скратено АД Мепсо, Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“) е основано како акционерско друштво во државна сопственост со седиште во Република Северна Македонија.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е ул. „Максим Горки“ бр 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија.

Друштвото е едно од правните следбеници на АД Електростопанство на Република Македонија (во понатамошниот текст „ЕСМ“) и е основано во согласност со Законот за преобразба на Електростопанство на Македонија, акционерско друштво за производство, пренос и дистрибуција на електрична енергија во државна сопственост. Друштвото започна со своите деловни активности на 1 јануари 2005 година. Основна дејност на Друштвото е пренос на електрична енергија, управување со електроенергетскиот систем на Република Северна Македонија, организирање и управување со пазарот на електрична енергија во земјата.

Со измените во Законот за енергетика, почнувајќи од 05 септември 2008 година, Друштвото ја изгуби функцијата за снабдување на големите потрошувачи со енергија, бидејќи таа функција и лиценца премина на производствената компанија ЕЛЕМ АД Скопје. Друштвото се дефинира како оператор на преносниот систем и врши пренос на електрична енергија.

Заклучно со 31 декември 2023 година Друштвото има 573 вработени (31 декември 2022: 652 вработени).

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие посебни финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1. Основа за подготовка

Овие посебни финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва („Службен весник на РСМ“ бр. 28/2004 ... 120/2018) и Правилникот за водење сметководство („Службен весник на РСМ“ бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 20 декември 2010 година и бр. 107 од 10 август 2011 година). Овој Правилник го содржи консолидираниот текст на Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), вклучувајќи ги и Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) и Толкувањата заедно со нивните придружни документи како што се издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди на 1 јануари 2009 година.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**За годината која завршува на 31 декември 2023****Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено****2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)****Основа за подготовка (продолжува)**

Финансиските извештаи се изготвени според историска вредност, освен за финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства и обврски (вклучувајќи и деривативни инструменти), доколку постојат, кои се мерат по објективната вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Подготовката на овие посебни финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија бара употреба на одредени сметководствени проценки. Таа исто така бара раководството на Друштвото да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и оценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Друштвото е основач и 100% сопственик на друштвото МЕМО ДООЕЛ Скопје, кое е основано на ден 31 август 2018 година со основачки влог од 115.743 илјади денари. Во текот на 2019 година, Друштвото изврши зголемување на влогот во друштвото МЕМО ДООЕЛ Скопје преку непаричен влог - опрема и нематеријални средства по проценета вредност во вкупен износ од 26.545 илјади денари, и со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година вложувањето изнесува 142.288 илјади денари (види Белешка 8). Овие финансиски извештаи претставуваат посебни финансиски извештаи и не ги вклучуваат финансиските извештаи на неговата подружница (види исто Бел. 2.6).

Овие посебни финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година. Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари („МКД“ или „денар“), кој е функционална и известувачка валута на Друштвото. Освен каде што е поинаку наведено, тековните и споредбените податоци прикажани во овие посебни финансиски извештаи се изразени во илјади денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

2.2. Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Северна Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Трансакции во странска валута (продолжува)

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во илјади денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на извештајот за финансиската состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од деноминирањето на износите во странска валута, се вклучени во извештајот за сеопфатната добивка во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на извештајот за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2023	31 декември 2022
1 ЕУР	61,4950 денари	61,4932 денари
1 УСД	55,6516 денари	57,6535 денари
1 ГБП	70,7612 денари	69,3350 денари
1 ЦХФ	66,4093 денари	62,4487 денари

2.3. Недвижности, постројки и опрема

Признавање и мерење

Недвижностите, постројките и опремата набавени пред 01 јануари 2005 година се искажани според претпоставена набавна вредност, намалена за акумулираната депрецијација. Претпоставената набавна вредност претставува ревалоризирана вредност утврдена со примена на официјално објавени коефициенти од страна на Државниот завод за статистика во периодот пред 01 јануари 2005 година.

Недвижностите, постројките и опремата набавени по 01 јануари 2005 година се искажани според набавна вредност намалена за акумулираната депрецијација. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата. Трошоците за средства изградени во сопствена режија ги вклучуваат трошоците за материјали и директна работна сила, како и останатите трошоци настанати за нивно доведување до употребна состојба и трошоците за нивно демонирање и отстранување од локацијата на која се поставени. Кога делови од ставките на недвижностите, постројките и опремата имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите, постројките и опремата.

Последователни издатоци

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавна намалена за акумулираната депрецијација и резервирањето поради оштетување, доколку постои. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Трошоците по камати за позајмици кои се користат за финансирање на изградба на недвижностите, постројките и опремата се капитализираат, за време на периодот кој е потребен да се завршат и подготват средствата за нивно ставање во употреба. Останатите трошоци по основ на позајмици се евидентирани како трошок.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Цената на чинење на средствата, изградени во сопствена режија, се состои од трошокот за материјал, директна работна сила и соодветни општи производни трошоци. Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога трошокот на ставката може разумно да се измери.

Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во Извештајот за сеопфатната добивка во текот на периодот во кој се јавуваат. Унапредувањата во постоечките средства се капитализираат во моментот на нивното настанување.

Издатоците направени за замена на дел од средство од недвижностите, постројките и опремата се признаваат во сегашната вредност на тоа средство доколку е веројатно дека Друштвото ќе има идни економски користи од тој дел и доколку неговата вредност може да се измери веродостојно. Сите останати издатоци за секојдневно одржување на недвижностите, постројките и опремата се признаваат во извештајот за сеопфатната добивка во моментот на настанување.

Депрецијација

Не се пресметува депрецијација на земјиштето и инвестициите во тек. Депрецијацијата на останатите ставки на недвижностите, постројките и опремата се пресметува пропорционално, со цел, да се распредели набавната или претпоставената набавна вредност до нивните резидуални вредности низ проценетиот век на употреба, како што следи:

Згради	33-40 години
Мебел и опрема	4-20 години

Резидуалните вредности на средствата и проценетиот век на употреба се прегледуваат, и доколку е потребно се коригираат, на секој датум на известување. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ.

Приходите или расходите поврзани со отуѓувања се одредуваат по пат на споредба на приливите со евидентираните износ. Разликите се вклучени во извештајот за сеопфатната добивка во периодот кога настануваат.

Ревалоризација

Недвижностите, постројките и опремата беа ревалоризирани во годините пред 01 јануари 2005 година на крајот на секоја година со примена на официјално објавени статистички коефициенти на растежот на цените на индустриските производи на набавната или ревалоризираната вредност како и на акумулираната исправка на вредноста. Ефектот на ревалоризацијата се признаваше како ревалоризациска резерва во рамките на капиталот.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено**2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)****2.4. Нематеријални средства***Компјутерски софтвер*

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи, контролирани од страна на Друштвото и кои најверојатно ќе создадат економски користи што ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи правопрпорционална метода во текот на период од пет години.

Останати нематеријални средства

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирани користејќи правопрпорционална метода во текот на период од пет години.

2.5. Обезвреднување на нефинансиските средства

Недвижностите, постројките и опремата, како и нематеријалните средства се проверуваат од можни обезвреднувања секогаш кога одредени настани или промени на услови укажуваат дека евидентираниот износ на средствата не може да се надомести. Секогаш кога евидентираниот износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од обезвреднување. Надоместливиот износ го претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребната вредност е сегашната вредност на проценетите идни готовински приливи кои се очекува да произлезат од континуираната употреба на средствата и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за поединечни средства или, ако е тоа неможно, за целата група на средства која генерира готовина. Со состојба на 31 декември 2023 година, не постојат индикатори за намалување на вредноста како резултат на оштетување (економско, техничко-технолошко, пазарно и сл.) на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства.

2.6. Вложувања во подружници

Стекнувањето на подружниците е евидентирано според методот на набавна вредност, при што трошокот за стекнувањето претставува објективна вредност на дадените средства, издадените акции или преземените обврски на датумот на стекнувањето, вклучително и непосредните расходи направени за целите на стекнувањето.

2.7. Финансиски средства

Финансиските средства се класифицираат во следните категории: кредити и побарувања, финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, финансиски средства расположливи за продажба и финансиски средства кои се чуваат до доспевање. Раководството ги класифицира своите вложувања во моментот на иницијалното признавање.

**БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023**

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)**Финансиски средства (продолжува)***Кредити и побарувања*

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Друштвото одобрува пари или услуги директно на комитенти без намера за размена на побарувањето. Кредитите се признаваат кога готовината се авансира на позајмувачите.

Кредитите и побарувањата на Друштвото на датумот на известување се состојат од побарувања од купувачи и останати побарувања, дадени позајмици, како и парични средства и еквиваленти.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргување и хартии од вредност според објективна вредност преку добивки или загуби определени како такви при почетното признавање. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукуации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка. Друштвото нема средства класифицирани во оваа категорија на денот на Извештајот на финансиската состојба.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативни средства, кои се класифицирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории. Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неодреден временски период, кои може да се продадат доколку се појави потреба за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се не-деривативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои, Раководството на Друштвото има позитивна намера и способност да ги чува до нивното доспевање. Доколку Друштвото продаде значаен износ на финансиските средства кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиските средства расположливи за продажба. Друштвото нема средства класифицирани во оваа категорија на денот на Извештајот на финансиската состојба.

Иницијално признавање и депривавање

Набавките и продажбите на финансиските средства расположливи за продажба и оние кои се чуваат до доспевање се евидентираат на датумот на купувањето - датум на кој што Друштвото се обврзува да го купи или продаде средството. Кредитите и побарувањата се признаваат кога готовината се авансира на позајмувачите. Финансиските средства, освен финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби, иницијално се признаваат по објективна вредност зголемена за трошоците на трансакцијата.

**БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023**

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)**Финансиски средства (продолжува)**

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственост.

Последователно мерење

По почетното признавање, Друштвото ги мери финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби и расположливите за продажба финансиски средства, по нивната објективна вредност без било какви намалувања за трансакционите трошоци кои може да настанат при нивната продажба.

Објективната вредност на финансиските средства кои котираат на активниот пазар се базира на нивната куповна цена на денот на Извештајот за финансиска состојба. Доколку пазарот на кој котира финансиското средство не е активен, Друштвото ја утврдува објективната вредност на средството со примена на техники за вреднување. Техниките за вреднување вклучуваат употреба на нормални, комерцијални трансакции помеѓу запознаени, подготвени страни, ако се достапни, референца на тековната објективна вредност на друг инструмент кој е во суштина ист, анализа на дисконтирани парични текови и алтернативни модели на одредување на цената.

Доколку вредноста на сопственичките инструменти не може соодветно да се измери, тие се мерат по набавна вредност.

Вложувањата чувани до доспевање и кредитите и побарувањата се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата намалени за евентуалните загуби поради обезвреднување.

Реализираните добивки и загуби како и нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промените на објективната вредност на финансиските средства кои се определени како средства по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во добивките и загубите во периодот во кој настануваат. Нето промените во објективната вредност на финансиските средства класифицирани како средства по објективна вредност преку добивките и загубите го вклучуваат и приходот од камата.

Нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промените на објективната вредност на средствата расположливи за продажба се признаваат во сеопфатната добивка, освен загубите од обезвреднување и добивките и загубите од курсни разлики на монетарните ставки како што се должничките хартии од вредност, кои се признаваат во добивките и загубите. При продажба или обезвреднување на финансиските средства расположливи-запродажба кумулативните добивки и загуби кои претходно биле признаени во сеопфатната добивка се признаваат во добивките и загубите. Во случај кога финансиските средства расположливи за продажба носат камата, каматата пресметана со методот на ефективна камата се признава во добивките и загубите.

**БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023**

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)**2.8. Обезвреднување на финансиски средства**

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на известување, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се обезвреднети само доколку постои објективен доказ за обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата („случај на загуба“) и дека тој случај на загуба (или случаи) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентируваниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основа на кредитот) дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Побарувањата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентируваниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради обезвреднување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради обезвреднување во тековните добивки и загуби.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на Извештајот за финансиската состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од обезвреднување.

Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во тековните добивки или загуби. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради обезвреднување во тековните добивки или загуби, загубата поради обезвреднување се анулира преку добивки или загуби. Загубата поради обезвреднување на сопственичките вложувања, призната во тековните добивки или загуби, последователно не се анулира, а секое последователно зголемување на објективната вредност се признава како останата сеопфатна добивка.

2.9. Залихи

Залихите се вреднуваат по пониската помеѓу набавната и нето реализационата вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за доработка и продажба.

**БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023**

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)**2.10. Побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања**

Овие побарувања и позајмици иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради обезвреднување. Резервирање поради обезвреднување се пресметува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да може да ги наплати сите побарувања и позајмици според нивните оригинални услови на побарувања. Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање, како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се обезвреднети.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентируваниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат.

Евидентируваниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради обезвреднување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради обезвреднување во тековниот Извештај за сеопфатната добивка. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековна добивка во Извештајот за сеопфатната добивка.

2.11. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и парични еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања кои доспеваат во периоди не подолги од 3 месеци од датумот на набавка.

2.12. Капитал, резерви и плаќања за дивиденди**(а) Акционерски капитал**

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани во капиталот како намалување, нето од данокот, на приливите.

(в) Сопствени акции

Кога Друштвото откупува свој акционерски капитал, платените надоместоци се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции се додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надоместоци се вклучуваат во акционерскиот капитал.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

Капитал, резерви и плаќања на дивиденди (продолжува)

(г) Резерви

Резервите се состојат од законски резерви, создадени во текот на периодите врз основа на распределба на акумулирани добивки согласно законската регулатива и одлуките на Друштвото, ревалоризациони резерви, создадени од ревалоризацијата на основните средства во минати години и останат капитал создадени со поделбата на АД Електростопанство на Република Македонија и формирањето на АД МЕПСО Скопје, како и останати резерви по одлука на Раководството на Друштвото.

(д) Акумулирани добивки/(загуби)

Акумулираните добивки/(загуби) ги вклучуваат тековните како и оние од претходните периоди, задржани добивки и загуби.

(е) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат како обврски во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

2.13. Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорниот аранжман.

Финансиските обврски по амортизирана набавна вредност се состојат од позајмици, обврски кон добавувачи и останати обврски.

Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трансакционите трошоци. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Друштвото има безусловено право за подмирување на обврската за не помалку од 12 месеци од датумот на известување. Позајмиците се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останатите обврски се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Тие се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)**2.14. Наем**

Друштвото признава постоење на договор за наем врз основа на суштината на договорот во зависност од тоа дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

Друштвото како закупец

Финансискиот наем кој на Друштвото суштински му ги пренесува ризиците и користите поврзани за сопственост на предметот на наем се капитализираат во моментот на отпочнувањето на наемот по реална вредност на возилото/опремата кое е предмет на наем или ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните плаќања за наем. Плаќањата за наем се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на обврските за наем со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот.

Средствата предмет на наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот век на средството или според периодот на наем, ако не постои реална сигурност дека Друштвото ќе стекне сопственост над средството до крајот на периодот на наем, во кој случај депрецијацијата ќе биде пресметана во согласност со МСС 16 Недвижности, Постројки и Опрема и МСС 38 Нематеријални средства.

Плаќањата на оперативниот наем се признаваат како трошок во добивки или загуби по праволиниска метода во текот на периодот на наем. Односпред платените наемнини се признаваат како одложени расходи.

2.15. Трошоци за позајмување

Општите и посебните трошоци за позајмици директно поврзани со стекнување, изградба или производство на квалификувани средства, кои претставуваат средства за кои е потребен значителен период на време да се подготват за нивната наменска употреба или продажба, се додаваат на набавната вредност на тие средства, до моментот кога средствата се значително подготвени за нивната наменска употреба или продажба.

Приходите од вложувања стекнати од привремена инвестиција на специфични обврски по кредити каде се очекуваат трошоците за квалификувани средства се одземаат од трошоците за позајмување кои можат да се квалификуваат за капитализација.

Сите останати трошоци за позајмици се признаени во тековните добивки или загуби во периодот во кој настанале.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**За годината која завршува на 31 декември 2023****Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено****2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)****2.16. Тековен и одложен даночен расход**

Тековниот даночен расход, по стапка од 10%, се пресметува на добивката за периодот која се утврдува како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи зголемена за непризнаените расходи за даночни цели, коригирани за даночниот кредит и на помалку искажани приходи.

Даночната основа се намалува за износот на приходите од дивиденди остварени со учество во капиталот на друг обврзник - резидент на Република Северна Македонија, под услов да се оданочени кај обврзникот кој врши исплата на дивиденда. Даночните обврзници кои ќе вршат исплати на акумулираните добивки остварени во периодот од 2009 до 2013 година за дивиденди и други распределби од добивката имаат обврска да пресметаат и платат данок на добивка.

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот даночен расход се задолжува или одобрува во тековни добивки и загуби, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат во сеопфатната добивка, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во останата сеопфатна добивка.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година, Друштвото нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временни разлики на овие датуми.

2.17. Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните органи се вклучува како дел од побарувањата или обврските во билансот на состојба.

**БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023**

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)**2.18. Надомести за вработените***Придонеси за пензиско осигурување*

Друштвото има пензиски планови согласно домашната регулатива за социјално осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во првиот и вториот пензиски столб кои се одговорни за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Обврски при пензионирање на вработените и јубилејни награди

Друштвото, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето, како и јубилејни награди. Друштвото нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање и за јубилејни награди на вработените, бидејќи смета дека овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

2.19. Резервирања

Резервирањата се признаваат во Извештајот за финансиската состојба кога Друштвото има сегашна законска или изведена обврска за која е веројатно дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската и може да се направи веродостојна проценка за износот на обврската. Резервирањата се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови користејќи дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за обврската.

2.20. Признавање на приходи и расходи*Продажби*

Приходот од продажби се мери по објективна вредност на примените средства или побарувања. Приходот се признава кога значителните ризици и полезности од сопственоста се пренесени на купувачот и не постојат значителни неизвесности околу наплатата.

Донации

Приходите од донации почетно се признаваат како одложени приходи кога постои разумна сигурност дека тие ќе бидат примени и дека Друштвото ќе ги исполни условите поврзани со давањето на донацијата. Донациите кои претставуваат надомест на трошоци кои ги направило Друштвото се признаваат во добивките или загубите на систематска основа во периодот во кој трошоците се признаени. Донациите кои претставуваат надомест за набавна вредност на средства на Друштвото се признаваат во добивките или загубите на систематска основа пропорционално распоредени низ животниот век на средството.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)**Признавање на приходи и расходи (продолжува)***Приходи од дивиденди*

Приходот од дивиденди се признава кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

Приходи од финансирање

Приходите од финансирање вклучуваат приходи од камати и позитивни курсни разлики. Приходите од камати се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка кога се пресметуваат, земајќи го во предвид ефективниот принос на средството.

Расходи од финансирање

Расходите од финансирање вклучуваат расходи од камата за позајмици, расходи од казнени камати и негативни курсни разлики. Трошоците за позајмување кои директно се однесуваат на набавката, изградбата или производството на средство кое се квалификува се капитализираат како дел од набавната вредност на тоа средство. Приходот заработен од повремени инвестирања на специфичните трошоци за позајмување, кои треба да се искористат за средството кое се квалификува, се намалува од трошоците за позајмување кои се квалификуваат за капитализација. Останатите трошоци за позајмување се признаваат како расход во периодот во кој настануваат.

2.21. Потенцијални и преземени средства и обврски

Не се евидентирани потенцијални и преземени обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, потенцијални средства не се евидентирани во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.22. Известување по оперативни сегменти*Деловни сегменти*

Деловните активности на Друштвото во целост се однесуваат на еден оперативен сегмент - пренос на електрична енергија.

Географски сегменти

Деловните активности на Друштвото се вршат на територијата на Република Северна Македонија и Европа.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

2.23. Трансакции со поврзани страни

Поврзани страни се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Трансакциите на Друштвото со поврзани страни се однесуваат на трансакциите во редовниот тек на работењето.

2.24. Настани по датумот на известување

Оние настани по датумот на известување кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Друштвото на датумот на известувањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние настани по датумот на известување кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ

3.1. Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Друштвото се изложени на различни ризици од финансиски карактер, вклучувајќи кредитен ризик, ликвидносен ризик и ризици поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Друштвото се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимализирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Друштвото.

Управувањето со ризици на Друштвото го врши Управниот Одбор врз основа на претходно одобрени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, кредитниот ризик, употребата на вложувањата и пласманите на вишокот ликвидни средства.

3.2. Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува ризик договорната страна да не биде во можност да ги плати износите во целост во моментот на нивното доспевање. Друштвото има политики кои го ограничуваат износот на кредитната изложеност на неговите клиенти.

Максималната изложеност на Друштвото на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датумот на извештајот за финансиската состојба, кои се прикажани во следната табела (во илјади денари):

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
<i>Класи на фин. средства - евидентирана вредност</i>		
Финансиски средства расположливи за продажба	2.460	2.460
Финансиски побарувања	498.383	40.058
Побарувања од купувачи и останати побарувања	2.276.795	2.411.380
Парични средства и еквиваленти	1.225.648	2.195.856
	<u>4.003.286</u>	<u>4.649.754</u>

Кредитниот ризик за паричните средства и еквиваленти е материјално незначаен затоа што средствата се депонирани во реномирани банки со висок кредитен рејтинг.

Анализата на кредитниот квалитет на финансиските побарувања и на портфолиото на побарувањата од купувачи се обелоденети во Белешките 11 и 13.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

3.3. Пазарен ризик

Ризик од курсни разлики

Ризикот од курсни разлики претставува ризик од неповолна флукуација на курсевите на странските валути. Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од обврските по кредити, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Според ова, Друштвото е изложено на можните флукуации на странските валути, кое сепак е ограничено поради фактот дека најголем број трансакции се во Евра, чиј валутен курс се смета за релативно стабилен. Друштвото не користи инструменти за заштита од овој ризик.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Друштвото деноминирани во странски валути е како што следи:

	(000 МКД)	
	2023	2022
Средства		
ЕУР	1.036.121	1.789.123
УСД	1.764	1.827
ГБП	381	260
ЦХФ	10	10
Обврски		
ЕУР	1.672.880	1.884.252

Анализа на сензитивноста на странски валути

			(000 МКД)
			2023
ЕУР	Нето износ	1%	-1%
	(636.759)	(6.368)	6.368
	ГБП	1.764	18
	ЦХФ	10	-
УСД	Нето износ	5%	-5%
	1.764	88	(88)
	Добивка / (Загуба)	(633.221)	(6.262)

			(000 МКД)
			2022
ЕУР	Нето износ	1%	-1%
	(95.129)	(951)	951
	ГБП	260	3
	ЦХФ	10	-
УСД	Нето износ	5%	-5%
	1.827	91	(91)
	Добивка / (Загуба)	(93.032)	(857)

Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 1% и 5%. Позитивниот, односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја намали/зголеми својата вредност во однос на странските валути за +/- 1% и 5%.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува)

Ризик од каматни стапки

Друштвото е изложено на ефектите на флукуациите на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и готовински текови. Следната табела ја прикажува изложеноста на Друштвото на каматен ризик (во илјади денари):

	2023	2022
Финансиски средства		
<i>Некаматносни</i>		
Финансиски средства расположливи за продажба	2.460	2.460
Побарувања од купувачи и останати побарувања	2.276.795	2.411.380
Парични средства и парични еквиваленти	30	52
	2.279.285	2.413.892
<i>Со променлива каматна стапка</i>		
Парични средства и парични еквиваленти	1.225.618	2.195.804
	1.225.618	2.195.804
<i>Со фиксна каматна стапка</i>		
Финансиски побарувања	498.383	40.058
	498.383	40.058
	4.003.286	4.649.754
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни</i>		
Обврски кон добавувачи и останати обврски	893.133	662.680
Обврски по камати за кредити	-	4.497
	893.133	667.177
<i>Со променлива каматна стапка</i>		
Обврски по кредити	1.637.403	1.872.509
	1.637.403	1.872.509
	2.530.563	2.539.686

Анализа на сензитивноста на каматни стапки

			2023
Со променлива каматна стапка	Нето износ	2%	-2%
	(411.785)	(8.236)	8.236
			2022
Со променлива каматна стапка	Нето износ	2%	-2%
	323.295	6.466	(6.466)

Позитивниот, односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2%.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)
3.4. Ризик од ликвидност

Внимателно управување со ризикот од ликвидност имплицира одржување на доволно готовина и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувања од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Друштвото, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии.

Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски на Друштвото. Табелите се подготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски (во илјади денари)

	31 декември 2023			
	Тековни			Нетековни
	До 1 година	1 до 2 години	2 до 5 години	Подоцна од 5 години
Обврски по кредити	367.842	289.430	802.708	177.423
Обврски кон добавувачи и останати обврски	893.133	-	-	-
	1.260.975	289.430	802.708	177.423

	31 декември 2022			
	Тековни			Нетековни
	До 1 година	1 до 2 години	2 до 5 години	Подоцна од 5 години
Обврски по кредити	308.798	296.102	806.315	465.791
Обврски кон добавувачи и останати обврски	662.680	-	-	-
	971.478	296.102	806.315	465.791

3.5. Ризик при управување со капитал

Целите на Друштвото при управување со капиталот се овозможување на Друштвото да продолжи со понатамошна континуирана работа со цел да обезбеди приход за акционерите и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот за намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да се одржи или прилагоди структурата на капиталот, Друштвото може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на акционерите, да врати капитал на акционерите, да издаде нови акции или да продаде средства за да го намали долгот.

Показател на задолженост

Структурата на изворите на финансирање на Друштвото се состои од обврски, кои ги вклучуваат обврските по кредити обелоденети во Белешка 15 и капитал, кој се состои од уплатен капитал, ревалоризациони резерви, законски резерви, останат капитал и акумулирана добивка.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

Ризик при управување со капитал (продолжува)

Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање како однос на обврските по позајмици во однос со вкупниот капитал.

Показателот на задолженоста на крајот на годината е прикажан како што следи:

	2023	2022
Обврски по кредити	1.637.403	1.877.006
Вкупен капитал	8.966.134	8.142.140
	0,18	0,23

3.6. Процена на објективна вредност

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири по пазарни услови односно помеѓу странки кои влегуваат во доброволни трансакции. Објективната вредност се базира на проценката од страна на Раководството зависно од видот на средствата и обврските.

3.6.1. Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во извештајот за финансиската состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиските средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што сл:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во извештајот за финансиската состојба се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи (во илјади денари):

2023	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Вложувања во ХВ на странски друштва	-	-	2.460	2.460
2022	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Вложувања во ХВ на странски друштва	-	-	2.460	2.460

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

3.6.2. Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективна вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу (во илјади денари):

	Евидентирана вр.		Објективна вр.	
	2023	2022	2023	2022
Средства				
Финансиски побарувања	498.383	40.058	498.383	40.058
Побарувања од купувачи и ост. побарувања	2.276.795	2.411.380	2.276.795	2.411.380
Парични средства и парични еквиваленти	1.225.648	2.195.856	1.225.648	2.195.856
Вкупни средства	4.000.826	4.647.294	4.000.826	4.647.294
Обврски				
Обврски по кредити	1.637.403	1.877.006	1.637.403	1.877.006
Обврски кон добавувачи и останати обврски	893.133	662.680	893.133	662.680
Вкупни обврски	2.530.536	2.539.686	2.530.536	2.539.686

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради обезвреднување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски кон добавувачи и обврски по кредити

Сметководствената вредност на обврските по кредити е приближна на нивната објективна вредност поради променливите каматни стапки и нивните промени согласно пазарните услови. Сметководствената вредност на обврските спрема добавувачите соодветствува на нивната објективна вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

**БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023**

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ

При примената на сметководствените политики на Друштвото, опишани во Белешка 2 кон овие посебни финансиски извештаи, од Раководството на Друштвото се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираните износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засновуваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2023 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираните вредности на овие средства се анализирани во Белешките 6 и 7. Фактичките резултати, сепак, може да се разликуваат поради технолошка застареност, посебно во делот на ИТ опремата и софтверите.

Обезвреднување кај нефинансиски средства

Загуби од обезвреднување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Објективна вредност на финансиски средства

Доколку пазарот на финансиски инструменти не е активен, Раководството ја утврдува објективната вредност со користење техники за проценка. Во примената на техниките за проценка, Раководството прави максимално искористување на пазарните инпути, и користи проценки и претпоставки кои се, колку што е можно, во согласност со податоците кои учесниците на пазарот ќе ги користат при определување на цената на инструментот. Во случај каде овие податоци не се видливи, Раководството ги проценува претпоставките на учесниците на пазарот при определување на цената на финансискиот инструмент. Овие проценки можат да се разликуваат од реалните цени кои можат да се постигнат во трансакција извршена под комерцијални услови на датумот на известување.

Обезвреднување на побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања
Друштвото пресметува обезвреднување за побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради обезвреднување за побарувањата од купувачи, дадените позајмици и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради обезвреднување кои се досега признати.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

Значајни смеководствени проценки (продолжува)*Залихи*

Залихите се евидентираат по пониската помеѓу набавната вредност (цена на чинење) и нето реализационата вредност. При проценката на нето реализационата вредност се земаат предвид најобјективните докази / податоци кои се на располагање во периодот кога се правени проценките.

5. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО КАТЕГОРИИ

Евидентираните вредности на финансиските средства и обврски на Друштвото признаени на датумот на известувањето за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин (во илјади денари):

	2023	2022
Средства		
<i>Кредити и побарувања</i>		
Финансиски побарувања	498.383	40.058
Побарувања од купувачи и останати побарувања	2.276.795	2.411.380
Парични средства и парични еквиваленти	1.225.648	2.195.856
	4.000.826	4.647.294
<i>Финансиски средства расположливи за продажба</i>		
Вложувања во хартии од вредност на странски друштва	2.460	2.460
	2.460	2.460
	4.003.286	4.649.754
Обврски		
<i>Останати финансиски обврски по амортиз. наб. вредност</i>		
Обврски по кредити	1.637.403	1.877.006
Обврски кон добавувачи и останати тековни обврски	893.133	662.680
	2.530.536	2.539.686

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

6. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Аванси и инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 01 јануари 2022	21.579	11.040.349	6.554.979	1.651.762	19.268.669
Набавки во текот на годината	11.513	105	49.722	548.266	609.606
Примени средства по основ на донација	-	-	-	180.628	180.628
Пренос од/во	(363)	-	363	-	-
Пренос од инвестиции во тек	-	7.269	446.426	(453.695)	-
Отуѓување и расходување	-	-	(192)	-	(192)
На 31 декември 2022	32.729	11.047.723	7.051.298	1.926.961	20.058.711
На 01 јануари 2023	32.729	11.047.723	7.051.298	1.926.961	20.058.711
Набавки во текот на годината	6.470	1.476	57.271	596.889	662.106
Примени средства по основ на донација	-	-	-	-	-
Пренос од/во	-	-	-	-	-
Пренос од инвестиции во тек	-	-	-	-	-
Отуѓување и расходување	-	-	-	-	-
На 31 декември 2023	39.199	11.049.199	7.108.569	2.523.850	20.720.817
Акумулирана депрецијација					
На 01 јануари 2022	-	6.601.885	4.623.943	-	11.225.828
Депрецијација за годината	-	214.767	206.213	-	420.980
Депрецијација од донирани средства	-	-	39.651	-	39.651
Отуѓување и расходување	-	-	(140)	-	(140)
На 31 декември 2022	-	6.816.652	4.869.667	-	11.686.319
На 01 јануари 2023	-	6.816.652	4.869.667	-	11.686.319
Депрецијација за годината	-	212.164	262.744	-	474.908
Депрецијација од донирани средства	-	-	-	-	-
Отуѓување и расходување	-	-	-	-	-
На 31 декември 2023	-	7.028.816	5.132.411	-	12.161.227
Нето евидентирана вредност					
На 31 декември 2022	32.729	4.231.071	2.181.631	1.926.961	8.372.392
На 31 декември 2023	39.199	4.020.383	1.976.158	2.523.850	8.559.590

Донирани средства

Трошокот за депрецијација на недвижностите, постројките и опремата набавени од донирани средства изнесува 30.192 илјади денари (2022: 39.651 илјади денари) (Белешка 16 и 19).

Во текот на 2022 Друштвото примило средства по основ на донација во износ од 180.628 илјади денари кои се признаени во донации (Белешка 16).

Залог врз недвижности, постројки и опрема

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има хипотеки и останати оптоварувања врз своите дел од своите недвижности, постројки и опрема, две трафостаници, каде што Друштвото се јавува како доверител, при што хипотекарен должник е запишан ЕВН АД Македонија (Бел.27).

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)
Ограничување на сопственоста

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото поседува документација (имотни листови, поседовни листови, одобрение за градење, градежнотехничка документација, елаборати за експропријација, одобрение за употреба...) за дел од недвижностите со кои располага. За останатите недвижности, Друштвото поседува евидентни листови за линиски инфраструктурни објекти, согласно Законот за Катастар на Недвижности и за истите во тек се постапки за утврдување на соодветниот статус за предметните недвижности.

Инвестиции во тек и дадени аванси

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 инвестициите во тек и дадените аванси вклучуваат (во илјади денари):

	2023	2022
<i>Дадени аванси за основни средства</i>	233.182	178.814
	233.182	178.814
<i>Инвестиции во тек</i>		
Далновод 110 КВ Вруток – Тетово	42.635	33.992
400 кв ДВ и ТС БТ-МК.АЛБ.Граница	997.533	771.697
Далновод Штип-Македонско Бугарска Граница и Трафостаница 400/100 КВ Штип	209	209
Рехабилитација на Даленовод 400/100 кв - Битола 2	96.217	96.217
АББ ПАКЕТ 1; ЛОТ1 и ЛОТ 2	73.183	73.183
ЕИБ Трафостаница Скопје 5, Петровец, Драчево и други	861	861
Компонента 1 ЛОТ 2 високонапонска опрема 44114	101.142	96.580
Консултантски дог. 02-7055 заем ЕБОР 44114	40.355	38.163
Далновод 400КВ Битола - Грчка Граница	146	146
Консултантски услуги ГРАНТ 02-3933	70.130	70.130
Коленко ЕБОР 27768	5.843	5.843
Светска Банка МБОР Трафостаница Скопје 5	78	78
Светска Банка ЕПДП-ТС-КС	162	-
Реконструкција 110 КВ Штип – Овче поле	76.919	73.922
Реконструкција на 110 КВ ДВ Битола-Прилеп	123.157	15.783
Реконструкција на 110 КВ ДВ Велес-Овче поле	107.017	19.904
Реконструкција на 110 КВ ДВ СК 4 - Велес	13.550	12.325
Реконструкција 110 КВ Осломеј – Кичево	8.364	8.364
Набавка и инсталација на 400/100 KV ТС Дуброво	71.485	4.782
ТС Битола 2 - набавка и монтажа на опрема	147.374	123.874
Телекомуникациска опрема	-	224.400
Останато	314.307	77.694
	2.290.668	1.748.147
Вкупно инвестиции во тек и дадени аванси	2.523.850	1.926.961

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

7. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Софтвер	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност			
На 01 јануари 2022	87.428	32.320	119.748
Пренос од инвестиции во тек	-	-	-
На 31 декември 2022	87.428	32.320	119.748
На 01 јануари 2023	87.428	32.320	119.748
Пренос од инвестиции во тек	-	-	-
На 31 декември 2023	87.428	32.320	119.748
Акумулирана амортизација			
На 01 јануари 2022	74.625	-	74.625
Амортизација за годината	4.545	-	4.545
На 31 декември 2022	79.170	-	79.170
На 01 јануари 2023	79.170	-	79.170
Амортизација за годината	4.129	-	4.129
На 31 декември 2023	83.299	-	83.299
Нето евидентирана вредност			
На 01 јануари 2022			
На 31 декември 2022	8.258	32.320	40.578
На 31 декември 2023	4.129	32.320	36.449

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година, Друштвото нема оптоварувања врз своите нематеријални средства.

8. ВЛОЖУВАЊА ВО ПОДРУЖНИЦИ

На 31 декември 2023 и 2022 година, вложувањето во подружници е како што следи:

	% на учество	Земја на основање	Валута	2023	2022
МЕМО ДООЕЛ Скопје	100%	РСМ	МКД	142.288	142.288
				142.288	142.288

Со состојба на 31 декември 2023 година вложувањето во износ од 142.288 илјади денари се однесува на вложувањето во друштвото МЕМО ДООЕЛ Скопје – македонски оператор на пазар на електрична енергија Скопје, со основна дејност 84.13 Управување и давање помош за поуспешно деловно работење. Друштвото е основано на 31 август 2018 година со одлука на УО согласно член 237 точка 9 од Законот за енергетика (Службен весник на РСМ бр.96/2018 година).

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

9. ВЛОЖУВАЊА ВО ПРИДРУЖНИ ДРУШТВА

	% од учест.	Земја на основање	Валута	31 декември 2023	31 декември 2022
Електроенергетски Координационен Центар ДОО Белград	25%	Р.Србија	РСД	4.449	4.449
				4.449	4.449

Движењето на сметката на вложувања во придружни друштва во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 01 јануари	4.449	4.449
Вложување во подружница	-	-
На 31 декември	4.449	4.449

Сумарните финансиски информации на придружното друштво за разгледуваните периоди се како што следи:

	2023	2022
Средства	188.423	219.779
Обврски	188.425	182.034
Приходи	186.004	182.199
Добивка/(загуба) за годината	23.570	27.391

Известувачкиот период на придруженото друштво соодветствува на периодот на известување на Друштвото МЕПСО АД Скопје.

Дивидендите се предмет на одобрување од најмалку 51% од содружниците со право на глас на придружното друштво. Во текот на 2023 и 2022 година Друштвото нема примено дивиденда.

Друштвото не е изложено на никакви неизвесни и / или превземени обврски во однос на вложувањето во придружното друштвото

10. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

	2023	2022
Вложувања во некотираните акции на странски правни лица	2.460	2.460
	2.460	2.460

11. ФИНАНСИСКИ ПОБАРУВАЊА

	2023	2022
Краткорочни финансиски побарувања		
Дадени позајмици на правни лица во земјата	493.700	38.700
Побарувања по камати за дадени позајмици	22.941	23.879
Намалено за резервирање	(18.258)	(22.521)
	498.383	40.058

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

Финансиски побарувања (продолжува)

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година, финансиските побарувања се како што следи:

Примател	Оригинална валута на заемот (МКД)	Услови на отплата	Доспевање	Вид на каматна стапка	Каматна стапка	2023	2022
Македонски Железници Транспорт АД Скопје Побарувања за камата	30.000.000	Еднократно на датум на доспевање заедно со камата	07.03.2014	фиксна	6% год.	10.700 16.010 26.710	10.700 16.948 27.648
Намалено за резервирање						(18.258)	(22.521)
						8.452	5.127
Македонски Железници Транспорт АД Скопје Побарувања за камата	10.000.000	Еднократно на датум на доспевање заедно со камата	31.12.2022	фиксна	6% год.	10.000 2.408 12.408	10.000 2.408 12.408
Македонски Железници Транспорт АД Скопје Побарувања за камата	11.500.000	Еднократно на датум на доспевање заедно со камата	01.07.2022	фиксна	6% год.	11.500 2.076 13.578	11.500 2.076 13.576
11 Октомври Еурокомполит АД Прилеп Побарувања за камата	1.500.000	Еднократно на датум на доспевање заедно со камата	04.05.2019	фиксна	6% год.	1.500 710 2.210	1.500 710 2.210
11 Октомври Еурокомполит АД Прилеп Побарувања за камата	5.000.000	Еднократно на датум на доспевање заедно со камата	11.06.2022	фиксна	6% год.	5.000 1.738 6.738	5.000 1.737 6.737
Македонски Железници Транспорт АД Скопје Побарувања за камата	200.000.000	Еднократно на датум на доспевање заедно со камата	09.07.2024	фиксна	6% год.	200.000 - -	- - -
Акционерско друштво за поштенски сообраќај Пошта на Северна Македонија Побарувања за камата	100.000.000	Еднократно на датум на доспевање заедно со камата	20.06.2024	фиксна	6% год.	100.000 - -	- - -
Акционерско друштво за Водостопанство на Република Северна Македонија Побарувања за камата	95.000.000	Еднократно на датум на доспевање заедно со камата	13.10.2024	фиксна	6% год.	95.000 - -	- - -
Акционерско друштво за Водостопанство на Република Северна Македонија Побарувања за камата	60.000.000	Еднократно на датум на доспевање заедно со камата	13.10.2024	фиксна	6% год.	60.000 - -	- - -
						498.383	40.058

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено
Финансиски побарувања (продолжува)

Старосната структура на финансиските побарувања со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
Недоспеани побарувања	455.000	-
Доспеани неоштетени	-	-
До 2 месеци	-	4.126
Од 2 - 6 месеци	-	-
Од 6 - 12 месеци	-	10.000
Над 1 година	43.383	25.932
Поединечно оштетени	18.258	22.521
	516.641	62.579
Намалено за: резервирање поради обезвреднување	(18.258)	(22.521)
	498.383	40.058

Движењето на сметката на резервирањата од обезвреднување на финансиските побарувања во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 01 јануари	22.521	22.621
Корекција - бришење од сметководствена евиденција	-	-
Наплатени отпишани побарувања	(4.263)	(100)
На 31 декември	18.258	22.521

12. ЗАЛИХИ

	2023	2022
Резервни делови	34.784	35.958
Суровини и материјали	10.935	12.793
Ситен инвентар	4.398	3.574
	50.117	52.325

13. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	2023	2022
Побарувања од купувачи		
Домашни купувачи	2.916.197	2.226.173
Странски купувачи	85.044	105.812
	3.001.241	2.331.985
Намалено за: резервирања за оштетувања	(940.319)	(949.819)
	2.060.922	1.382.166
Останати тековни побарувања		
Однапред платени трошоци	74.970	190.783
Пресметани приходи кои не се фактурирани	213.847	1.028.371
Побарувања за данок на додадена вредност	51.408	53.105
Побарувања по дадени аванси	4.400	2.999
Побарувања од вработени	1.926	637
Останати побарувања	100	206
	346.651	1.276.101
Вкупно побарувања од купувачи и останати побарувања	2.407.573	2.658.267

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Старосна структура и квалитет на портфолиото на побарувањата

Салдото на побарувањата од купувачите на датумот на известување може да се анализира според следниве категории на кредитен ризик:

31 декември 2023	Недоспеани неоштетени	Доспеани неоштетени	Оштетени	Вкупно
Набавна вредност	567.181	1.840.392	940.319	3.347.892
Исправка на вредност	-	-	(940.319)	(940.319)
Нето евидентирана вредност	567.181	1.840.392	-	2.407.573

31 декември 2022	Недоспеани неоштетени	Доспеани неоштетени	Оштетени	Вкупно
Набавна вредност	2.084.154	574.113	949.819	3.608.086
Исправка на вредност	-	-	(949.819)	(949.819)
Нето евидентирана вредност	2.084.154	574.113	-	2.658.267

Анализата на старосната структура на побарувањата од купувачите и останатите побарувања со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
Недоспеани побарувања	567.181	2.084.154
Доспеани неоштетени		
До 2 месеци	29.097	39.181
Од 2 - 6 месеци	220.495	14.808
Од 6 - 12 месеци	864.277	94.474
Над 1 година	726.523	425.650
Поединечно оштетени	940.319	949.819
	3.347.892	3.608.086
Намалено за: резервирање поради обезвреднување	(940.319)	(949.819)
	2.407.573	2.658.267

Резервирање поради обезвреднување и отписи поради ненаплатливост

Движењето на сметката на резервирањата од обезвреднување на побарувањата од купувачи во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 01 јануари	949.819	1.025.282
Наплатени отпишани побарувања	(9.500)	(75.463)
Резервација-исправка на вредност на побарувања од купувачи	-	-
Корекција - бришење од сметководствена евиденција	-	-
Ослободување на исправка на вредност на поб. од куп. (Бел. 19)	-	-
На 31 декември	940.319	949.819

Во текот на 2023 Друштвото наплати отпишани побарувања во вкупен износ од 13.840 илјади денари (2022: 75.563 илјади денари) (Белешка 20).

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Во текот на 2023 година, врз база на одлука на Управниот одбор, Друштвото изврши резервирање на побарувања од купувачи по основ на дебаланси за 2023 година и побарувања по основ на казни и штети поради ненаплатливост во вкупен износ од 107 илјади денари.

14. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	2023	2022
Денарски сметки во банки	187.342	510.396
Девизни сметки во банки	1.038.276	1.685.408
Благајна	30	52
	1.225.648	2.195.856

15. КАПИТАЛ
Акционерски капитал

На 31 декември 2023 и 2022 година акционерскиот капитал на Друштвото се состои од 3.059.393 обични акции. Министерството за транспорт и врски на Република Северна Македонија е сопственик на севкупниот акционерски капитал со номинална вредност од 1.000 денари по акција.

Имателите на обични акции имаат право на дел од остварената добивка (дивиденда) и добиваат право на еден глас на Собранието на Акционери за еквивалент од 1 акција. Сите акции носат право на сразмерно учество во поделбата на остатокот на стечајната, односно ликвидационата маса.

Резерви

Движењето на сметките на резервите во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	Законски резерви	Ревалориза- циски резерви	Останати резерви	Вкупно
01 јануари 2023	301,216	60,903	2,911,397	3,273,516
Издвојување на резерви во текот на годината	61,987	-	-	61,987
31 декември 2023	363,203	60,903	2,911,397	3,335,503
01 јануари 2022	298.315	60.903	2.856.281	3.215.499
Издвојување на резерви во текот на годината	2.901	-	55.116	58.017
31 декември 2022	301.216	60.903	2.911.397	3.273.516

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**За годината која завршува на 31 декември 2023****Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено****Капитал (продолжува)***Законски резерви*

Законските резерви се регулирани со одредбите на Законот за трговски друштва и се додека не се постигне пропишаниот минимум, законската резерва може да се користи само за надоместување на загубата. Кога ќе се достигне пропишаниот минимум, законската резерва може да се користи и за исплата на дивиденди, врз основа на одлука на сопственикот, но само ако висината на дивидендите за деловната година не го достигне минимумот за исплата, пропишан со Законот за трговски друштва или статутот на Друштвото.

Ревалоризациски резерви

Ревалоризациските резерви се создадени иницијално врз основа на домашната законска регулатива како резултат на ревалоризацијата на материјалните средства набавени пред 1 јануари 2005 година.

Останати резерви

Останатите резерви се создадени врз основа на одлука на раководните органи на Друштвото за резерви за инвестиции. Со состојба на 31 декември 2023 останатите резерви изнесуваат 2.911.397 илјади денари (2022: 2.911.397 илјади денари).

Останат капитал

Останатиот капитал во вкупен износ од 296.913 илјади денари (2022: 296.913 илјади денари) е настанат во процесот на трансформацијата на АД Електростопанство на Република Македонија. Начинот на организација и употреба на овој останат капитал ги утврдува Собранието на акционерите на Друштвото со посебен акт.

Нераспределена добивка

Износот на нераспределена добивка од 1.512.318 илјади денари (2022: 330.598 илјади денари) потекнува од акумулирана добивка/(загуби) од тековниот и претходните периоди.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

16. ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ

На 31 декември 2023 и 2022 година салдото на обврските по кредити се состои од:

Долгорочни позајмици со камата

Позајмувач	Оригинална валута на заемот (ЕУР)	Услови на отплата	Доспевање	Вид на каматна стапка	Каматна стапка	2023	2022
European Investment Bank (EIB) Заем број 22332	13.000.000	35 еднакви полугодишни рати	15/09/2009- 15/09/2026	Променлива	6 месечен Euribor +0.40%	-	141.435
International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) Заем број 80440	14.000.000	32 еднакви полугодишни рати	15/05/2017- 15/11/2032	Променлива	6 месечен Euribor +Variable Spread	463.784	512.098
European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) Заем број 44114	25.000.000	24 еднакви полугодишни рати	20/12/2016- 20/06/2028	Променлива	6 месечен Euribor +3%	816.818	808.204
European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) Заем број 46274	37.000.000	23 еднакви полугодишни рати	20/06.2019- 20/06/2030	Променлива	6 месечен Euribor +3%	356.801	410.772
						1.637.403	1.872.509
Намалено за: тековна доспеаност						(366.503)	(304.301)
						1.269.561	1.568.208

Краткорочни позајмици со камата и тековна доспеаност на долгорочни позајмици со камата

Тековна доспеаност на долгорочни каматносни позајмици	366.503	304.301
Обврски по камати	1.339	4.497
	367.842	308.798

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

Обврски по кредити (продолжува)

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година, планот за отплата на обврските по кредити и камати е како што следи:

31 декември 2023	илјади Евра	илјади денари
Во рок од 12 месеци	5.982	367.842
Од 1 до 2 години	4.706	289.430
Од 2 до 5 години	13.053	802.708
Над 5 години	2.886	177.423
	26.627	1.637.403

31 декември 2022	илјади Евра	илјади денари
Во рок од 12 месеци	5.021	308.798
Од 1 до 2 години	4.815	296.102
Од 2 до 5 години	13.112	806.315
Над 5 години	7.575	465.791
	30.523	1.877.006

Заемот од EIB со број на заем 22332 е одобрен на вкупен износ од 13.000.000 Евра. До 31 декември 2023 година Друштвото има искористено 12.500.000 Евра од овој заем (2022: 12.500.000 Евра). Истиот на 31 декември 2023 година е целосно исполтен.

Во текот на 2011 година Друштвото склучи нов договор за заем од IBRD бр 80440 во износ од 14.000.000 Евра. До 31 декември 2023 година Друштвото има искористено 13.337.162 Евра од овој заем (2022: 13.337.162 Евра).

Заемот од ЕБОР со бр. 44114 е одобрен на вкупен износ од 25.000.000 Евра. До 31 декември 2023 година Друштвото има повлечено 22.785.314 Евра од овој заем (2022: 20.285.314 Евра).

Заемот од ЕБОР со бр. 46274 е одобрен на вкупен износ од 37.000.000 Евра. До 31 декември 2023 година Друштвото има повлечено 8.178.957 Евра од овој заем (2022: 8.178.957 Евра).

Обезбедување

Кредитите се обезбедени со издадена гаранција од Република Северна Македонија, освен заемот од ЕБОР бр. 44114 и ЕБОР со бр. 46274 кој се необезбедени.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

17. РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ ОД ДОНАЦИИ

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има разграничени донации кои се состојат од постројки и опрема во вкупен износ од 1.044.299 илјади денари (2022: 903.322 илјади денари).

Промените на разграничените поддршки во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 01 јануари	1.044.299	903.322
Зголемувања	-	180.628
Депрецијација на недвижности, постројки и опрема (Бел. 6 и 19)	(30.192)	(39.651)
На 31 декември	1.014.107	1.044.299

На 22 февруари 2016 година АД Мепсо, Скопје и Европска банка за обнова и развој (ЕБОР) склучија договор за донација во износ од ЕУР 12.000.000 за финансирање на изградба и набавка на постројки наведени во Преглед 1 од договорот за донација. Во текот на 2022 година, АД МЕПСО, Скопје има искористено дел од овие средства за направени инвестиции на износ од 180.628 илјади денари (Белешка 6).

На 10 ноември 2009 година АД МЕПСО, Скопје и Те-То АД, Скопје имаат склучено договор со број 02-7538 за приклучување на постројка за комбинирано производство на електрична енергија и топлина при што предмет на договорот е градба, предавање на правото на сопственост и надомест за приклучување на постројката. Според договорот целокупниот процес околу изградбата ќе биде извршен од страна на Те-То АД, додека по изградбата на постројката сопственоста на постројката ќе му биде пренесена на АД МЕПСО. Согласно член 2 од договорот дел од трансформаторското поле ќе му припадне и на Те-То АД. Во текот на 2012 година е извршен преносот на сопственост на постројката, а врз основа на крајните извештаи за колудација вкупната вредност на постројката изнесува 574.908 илјади денари при што делот кој му е пренесен на АД МЕПСО е во износ од 537.730 илјади денари, додека делот на Те-То АД, Скопје изнесува 37.178 илјади денари.

18. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ И ОСТАНАТИ ТЕКОВНИ ОБВРСКИ

	2023	2022
Добавувачи		
Домашни добавувачи	524.758	422.669
Странски добавувачи	35.477	7.246
	560.235	429.915
Останати тековни обврски		
Пресметани приходи	182.631	837.513
Обврски за примени аванси од добавувачи	8.550	7.262
Обврски за данок на додадена вредност	21.587	104.012
Однапред пресметани трошоци	278.297	811.357
Останати тековни обврски	332.898	232.765
	823.963	1.992.909
	1.384.198	2.422.824

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

19. ПРИХОДИ ОД ПРОДАДЕНА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

	2023	2022
Услуги за алокација на преносни капацитети	4.605.616	4.399.917
Приходи за услуги за порамнување од дебаланс при користење на активна електрична енергија	1.111.557	3.395.499
Продадена електрична енергија/ пренесена до ЕВН	1.318.597	1.693.359
Приходи за услуги за порамнување од дебаланс при користење на активна електрична енергија во странство	520.875	1.411.767
Приходи од терциерна регулација	222.521	478.945
Приходи од секундарна регулација	112.179	270.125
Приходи од врвна активна моќност	168.202	236.487
Директни купувачи	152.533	212.426
Продадена електрична енергија/ пренесена до ЕЛЕМ	39.502	37.404
Приходи од продажба на странски пазар (транзит)	146.452	34.306
Приходи од реактивна електрична енергија	27.175	24.655
Приходи од компензација на електрична енергија	-	-
Останати приходи од продажба	1.722	210
	8.426.931	12.195.100

20. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

	2023	2022
Приходи од амортизација на донации (Белешка 6,16)	30.192	39.651
Приходи од наплатени отпишани побарувања	13.840	75.563
Приходи од наплата на штети и пенали	5.877	1.017
Приходи од наемнини	2.080	3.566
Приходи од дивиденди	1.385	-
Приходи од добиени судски спорови	114	33
Приходи од наплатена гаранција	-	3.690
Останати приходи	15.617	14.987
	69.105	138.507

21. НАБАВНА ВРЕДНОСТ НА ПРОДАДЕНА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

	2023	2022
Наб. вредн. на искористена активна ЕЕ од странство-дебаланс	524.212	1.654.448
	524.212	1.654.448

22. ПОТРОШЕНИ МАТЕРИЈАЛИ

	2023	2022
Потрошена електрична енергија и гориво	62.996	89.998
Потрошени материјали	14.609	13.373
Потрошени резервни делови	1.626	3.077
Отпис на ситен инвентар	3.827	1.755
	83.058	108.203

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

23. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИ

	2023	2022
Бруто плати	537.214	482.926
Регрес за годишен одмор	23.245	22.528
Останати користи на вработените утврдени со Колективен дог.	12.268	13.211
	572.727	518.665

Останатите трошоци за вработените се состојат од разни видови на помош.

24. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

	2023	2022
Надомест за алокација на преносни капацитети	1.122.237	1.590.733
Останати даноци, придонеси и членарини	262.589	38.184
Одржување	99.039	39.765
Надомест за транзит на електрична енергија	57.796	31.688
Трошоци за донации во паричен износ	30.639	8.827
Премии за осигурување	27.801	19.162
Патни трошоци за службени патувања	25.439	14.789
Адвокатски, нотарски, ревизорски и други интелектуални услуги	13.994	8.740
Банкарски провизии	9.389	1.547
Трошоци за комуникација	6.251	5.544
Надомест на регулаторната комисија	5.615	4.246
Надоместоци по менаџерски договори	5.107	2.657
Трошоци за репрезентација, реклама и спонзорство	4.393	3.220
Советувања и семинари	4.083	7.860
Судски трошоци	2.653	230.687
Надомести за надзорен одбор	1.449	1.409
Пенали	1.224	284
Вредносно усогласување на побарувања од купувачи	107	-
Трошоци за поврат на средства од неискористени донации	-	3.246
Трошоци за концесии, лиценци	-	611
Останати оперативни расходи	48.216	42.577
	1.728.021	2.055.776

25. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	2023	2022
Приходи од финансирање		
Приходи од камати	42.516	46.540
Позитивни курсни разлики	13.195	15.046
	55.711	61.586
Расходи од финансирање		
Расходи по камати	(43.372)	(54.099)
Негативни курсни разлики	(14.355)	(13.377)
	(57.727)	(67.476)
	(2.016)	(5.890)

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

26. ДАНОК НА ДОБИВКА

	2023	2022
Тековен даночен расход	82.656	150.758
Одложен даночен расход	-	-
	82.656	150.758

Усогласувањето на законскиот данок на добивка во Извештајот за сеопфатната добивка за годините кои што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година, е како што следи:

	2023	2022
Добивка/(Загуба) пред оданочување	906.650	1.390.495
Усогласување за:		
Непризнаени расходи за даночни цели	41.571	256.644
Даночна основа	948.221	1.647.139
Намалување на даночна основа	(13.763)	(75.563)
Даночна основа по намалување	934.458	1.571.576
Пресметан данок на добивка (10%)	93.446	157.158
Намалување на пресметаниот данок на добивка	(10.790)	(6.400)
Пресметан данок по намалување	82.656	150.758
<i>Ефективна даночна стапка</i>	9.12%	10,84%

Друштвото нема направено резервирање на одложени даночни средства во овие посебни финансиски извештаи, бидејќи Друштвото не може со разумна сигурност да го одреди нивото на даночното средство кое би се искористило во иднина.

27. ПОТЕНЦИЈАЛНИ И ПРЕЗЕМЕНИ СРЕДСТВА И ОБВРСКИ*Потенцијални средства - судски спорови*

Вредност на судските спорови во кои Друштвото се јавува како тужител со состојба 31 декември 2023 година изнесуваат 738.773 илјади денари (2022: 509.265 илјади денари).

Потенцијални обврски - судски спорови

Со состојба на 31 декември 2023, судските постапки покренати против Друштвото изнесуваат вкупно 2.365.110 илјади денари (2022: 222.861 илјади денари). Друштвото на 31 декември 2022 година не евидентира било какво резервирање на денот на известување бидејќи Раководството на Друштвото смета дека истите нема да резултираат во материјално значајни обврски и одлив на средства.

Потенцијални обврски - Гаранции

Со состојба на 31 декември 2023, Друштвото има издадено банкарски гаранции издадени од страна на домашни финансиски институции во вкупен износ од 1.854 илјади денари во корист на коминтенти за исполнување на своите активности.

Залог врз недвижности, постројки и опрема

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има хипотеки и останати оптоварувања врз своите дел од своите недвижности, постројки и опрема, две трафостаници, каде што Друштвото се јавува како доверител, при што хипотекарен должник е запишан ЕВН АД Македонија (Бел.6).

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**За годината која завршува на 31 декември 2023****Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено****Потенцијални и преземени средства и обврски (продолжува)***Преземени обврски*

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има склучено договори за кредити кои не се во целост искористени (Белешка 15).

Финансиски договорни обврски

Согласно склучениот договор за кредит со ЕБОР број 44114, Друштвото е должно, во текот на целиот период на отплата на долгот, да ги одржи следните соодветни финансиски показатели:

- а. Показател на покриеност на отплатата на долг, повисоко од 1.2
- б. Коефициент на финансиски долг/ EBITDA, пониско од 4
- в. Коефициент на капитал, повисоко од 0.3

Остварените показатели согласно одредбите од горенаведените договори се следните:

Остварен показател	2023	2022
а. Показател на покриеност на отплатата на долг	1.22	3,19
б. Коефициент на финансиски долг/ EBITDA	1.14	0,98
в. Коефициент на капитал	0.65	0,60

Согласно склучениот договор за кредит со ЕБОР број 46274, Друштвото е должно, во текот на целиот период на отплата на долгот, да ги одржи следните соодветни финансиски показатели:

- а. Показател на покриеност на отплатата на долг, повисоко од 1.2
- б. Коефициент на финансиски долг/ EBITDA, пониско од 4
- в. Коефициент на капитал, повисоко од 0.3

Остварените показатели согласно одредбите од горенаведените договори се следните:

Остварен показател	2023	2022
а. Показател на покриеност на отплатата на долг	1,22	3,19
б. Коефициент на финансиски долг/ EBITDA	1,14	0,98
в. Коефициент на капитал	0,65	0,60

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што е поинаку назначено

Потенцијални и преземени средства и обврски (продолжува)

Согласно склучениот договор за кредит со Европската Инвестициона Банка („ЕИБ“) број 22332, Друштвото е должно, во текот на целиот период на отплата на долгот, да ги одржи следните соодветни финансиски показатели:

а. Показател на покриеност на отплатата на долг, повисоко од 1.2

Остварените показатели согласно одредбите од горенаведените договори се следните:

Остварен показател	2023	2022
а. Показател на покриеност на отплатата на долг	2,94	4,44

Согласно склучениот договор за кредит со Меѓународната Банка за Обнова и Развој („МБОР“) број 80440, Друштвото е должно, во текот на целиот период на отплата на долгот, да го одржи следниот финансиски показател:

а. Нето приходи за годината, повисоко за 1.5 од проценетите максимални барања за сервисирање на долгот за наредната фискална година

Остварените показатели согласно одредбите од горенаведените договори се следните:

Остварен показател	2023	2022
а. Нето приходи за годината, повисоко за 1.5 од проценетите максимални барања за сервисирање на долгот за наредната фискална година	2,77	4,060

Даночни обврски

Со состојба на 31 декември 2023 година, деловните книги и евиденцијата на Друштвото за данок на додадена вредност, данок на добивка и за персонален данок не беа предмет на даночна контрола од страна на надлежните даночни власти. Следствено, дополнителните даноци и други давачки кои би можеле да произлезат доколку таква контрола биде извршена во последователните периоди, во овој момент не можат да бидат проценети со разумна сигурност.

Останати потенцијални обврски

Согласно колективниот договор, Друштвото е обврзано да плаќа износ од максимум 2% од бруто платите исплатени во претходната година за промоција на одредени активности на членовите на Синдикатот на АД Мепсо, Скопје.

БЕЛЕШКИ КОН ПОСЕБНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
За годината која завршува на 31 декември 2023

Сите износи се искажани во илјади денари, освен таму каде што € поинаку назначено

28. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Друштвото ги има остварено следните трансакции со поврзани страни:

	Побарувања	Обврски	Приходи	Расходи
31 декември 2023 година				
МЕМО ДООЕЛ, Скопје	1.200	111	61.073	68.519
Coordinated Auction Office in South East Europe	58.919	320	1.059.158	3.843
Клучен раководен кадар	-	-	-	19.488
	60.119	431	1.120.231	91.850

	Побарувања	Обврски	Приходи	Расходи
31 декември 2022 година				
МЕМО ДООЕЛ, Скопје	6.951	120	88.667	113.214
Coordinated Auction Office in South East Europe	61.096	307	807.784	3.692
Клучен раководен кадар	-	-	-	13.541
	68.047	427	896.451	130.447

29. НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

По 31 декември 2023 година - датум на известувањето, до денот на одобрување на овие посебни финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи.

Дополнително, по 31 декември 2023 година – датум на известувањето, до денот на одобрување на овие посебни финансиски извештаи има настани кои се материјално значајно за објавување во овие посебни финансиски извештаи и тоа:

Промени на клучен раководен кадар

До датумот на одобрување на овие посебни финансиски извештаи во Друштвото е извршена промена на клучниот раководен кадар. Имено, нови членови на управниот одбор на датумот на одобрување на овие посебни финансиски извештаи е како што следи:

Име и презиме	Управен одбор
Сурија Рашиди	Генерален директор и Претседател на управен одбор
Гоце Михајлоски	Член на УО и Директор на Подружница ОЕПС

Прилози

Прилог 1 - Годишна сметка со со стојба на И за годината што завршува на 31 декември 2023

ЕМБС: 05933781

Целосно име: ОПЕРАТОР НА ЕЛЕКТРОПРЕНОСНИОТ СИСТЕМ
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО
ПРЕНОС НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И УПРАВУВАЊЕ СО
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИОТ СИСТЕМ ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОС

Вид на работа: 450

Тип на годишна сметка: Годишна сметка

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2023

Биланс на сопственост

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година
1	-- АКТИВА: А. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	8.745.235,33
2	-- I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	36.448.779
4	-- Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	4.128.901
7	-- Нематеријални средства во подготовка	32.319.878,7
9	-- II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	8.559.590.091,0
10	-- Недвижности (011+012)	4.059.586.102,0
11	-- Земјиште	39.199.923,00
12	-- Градежни објекти	4.020.386.179,00
13	-- Постројки и опрема	1.870.134.801,00
14	-- Транспортни средства	12.573.127,00
15	-- Алат, погонски и канцелариски инвентар и мебел	92.432.295,00
17	-- Аванси за набавка на материјални средства	233.181.862,00
18	-- Материјални средства во подготовка	2.290.666.799,00
19	-- Останати материјални средства	1.015.105,00
21	-- IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	149.196.474,00
23	-- Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	149.196.474,00
36	-- Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	3.967.789.967,00
37	-- I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	50.117.195,00
38	-- Залихи на сировини и материјали	10.935.175,00
39	-- Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	39.182.020,00

ЕМБС: 05933781

Целосно име: ОПЕРАТОР НА ЕЛЕКТРОПРЕНОСНИОТ СИСТЕМ НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА
ПРЕНОС НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И УПРАВУВАЊЕ СО
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИОТ СИСТЕМ ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ Скопје

Вид на работа: 450

Тип на годишна сметка: Годишна сметка

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2023

Листа на прикачени документи:
Објаснувачки белешки и други прилози
Финансиски извештаи

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
1	-- АКТИВА: А. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	8.745.235.363,00			8.562.166.538,00
2	-- I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	36.448.798,00			40.577.639,00
4	-- Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	4.128.911,00			8.257.752,00
7	-- Нематеријални средства во подготовка	32.319.887,00			32.319.887,00
9	-- II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	8.559.590.091,00			8.372.392.425,00
10	-- Недвижности (011+012)	4.059.586.102,00			4.263.803.582,00
11	-- Земјиште	39.199.923,00			32.729.500,00
12	-- Градежни објекти	4.020.386.179,00			4.231.074.082,00
13	-- Постройки и опрема	1.870.134.801,00			2.014.755.712,00
14	-- Транспортни средства	12.573.127,00			33.329.991,00
15	-- Алат, погонски и канцелариски инвентар и мебел	92.432.295,00			132.528.150,00
17	-- Аванси за набавка на материјални средства	233.181.862,00			178.813.572,00
18	-- Материјални средства во подготовка	2.290.666.799,00			1.748.146.313,00
19	-- Останати материјални средства	1.015.105,00			1.015.105,00
21	-- IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	149.196.474,00			149.196.474,00
23	-- Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	149.196.474,00			149.196.474,00
36	-- Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	3.967.789.967,00			3.727.351.946,00
37	-- I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	50.117.195,00			52.324.762,00
38	-- Залихи на сировини и материјали	10.935.175,00			12.793.383,00
39	-- Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	39.182.020,00			39.531.379,00

45	-- III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	2.193.542.037,00		1.439.013.107,00
47	-- Побарувања од купувачи	2.060.921.872,00		1.382.166.211,00
48	-- Побарувања за дадени аванси на добавувачи	4.400.339,00		2.998.818,00
49	-- Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	126.293.889,00		53.104.657,00
50	-- Побарувања од вработените	1.925.937,00		636.890,00
51	-- Останати краткорочни побарувања			106.531,00
52	-- IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	498.482.689,00		40.158.449,00
57	-- Побарувања по дадени заеми	498.382.689,00		40.058.449,00
58	-- Останати краткорочни финансиски средства	100.000,00		100.000,00
59	-- V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	1.225.648.046,00		2.195.855.628,00
60	-- Парични средства	1.225.648.046,00		2.195.855.628,00
62	-- VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	288.816.478,00		1.219.154.306,00
63	-- ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	13.001.841.808,00		13.508.672.790,00
64	-- В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	7.794.857,00		7.794.857,00
65	-- ПАСИВА : А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (086+087-088-069+070+071+075-076+077-078)	8.966.137.094,00		8.142.142.593,00
66	-- I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	3.356.309.540,00		3.356.309.540,00
70	-- V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	60.903.130,00		60.903.130,00
71	-- VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	3.274.599.331,00		3.212.612.466,00
72	-- Законски резерви	363.202.410,00		301.215.545,00
74	-- Останати резерви	2.911.396.921,00		2.911.396.921,00
75	-- VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	1.450.330.592,00		272.580.149,00
77	-- IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	823.994.501,00		1.239.737.308,00
81	-- Б. ОБВРСКИ (082+085+095)	2.560.669.258,00		2.673.360.497,00
85	-- II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	1.344.570.483,00		1.568.207.936,00
90	-- Обврски по заеми и кредити	1.344.570.483,00		1.568.207.936,00
95	-- IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	1.216.098.775,00		1.105.152.561,00
97	-- Обврски спрема добавувачи	560.235.162,00		429.915.266,00
98	-- Обврски за аванси, депозити и кауции	339.063.359,00		237.915.040,00
101	-- Тековни даночни обврски	21.587.436,00		126.415.450,00
104	-- Обврски по заеми и кредити	292.832.532,00		308.797.734,00
108	-- Останати краткорочни обврски	2.380.286,00		2.109.071,00
109	-- V. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ ВО ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	1.475.035.456,00		2.693.169.700,00
111	-- ВКУПНО ПАСИВА : ГЛАВНИНА, РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	13.001.841.808,00		13.508.672.790,00
112	-- В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА-ПАСИВА	7.794.857,00		7.794.857,00

Ознака за	Опис	Нето за тековна	Бруто за	Исправка на	Претходна година
-----------	------	-----------------	----------	-------------	------------------

Биланс на успех

Државна евиденција

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
605	-- Сегашна вредност на софтвер со лиценца (< или = АОП 004 од БС)	4.128.911,00			8.257.752,00
609	-- Земјишта	39.199.923,00			32.319.887,00
612	-- Сегашна вредност на градежни објекти од високоградба кои се користат за вршење дејност (< или = АОП 012 од БС)	2.856.854.877,00			3.015.519.988,00
614	-- Сегашна вредност на информациска опрема и телекомуникациска опрема (< или = АОП 013 од БС)	33.832.009,00			58.930.328,00
615	-- Сегашна вредност на компјутерска опрема (< или = АОП 013 од БС)	12.803.073,00			17.165.707,00
618	-- Оригинални уметнички и литературни дела за вршење на дејности од културата и уметноста (< или = АОП 019 од БС)	1.015.105,00			1.015.105,00
625	-- Заеми и кредити дадени на нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или =АОП 024+АОП 025+АОП 032+АОП 033+АОП 034+АОП 046+АОП 047+АОП 056+АОП 057+АОП 058 од БС)	498.482.689,00			40.158.449,00
626	-- Побарувања по основ на продажба на стоки и услуги и аванси дадени на нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или=АОП 006+АОП 017+АОП 030+ АОП 046+ АОП 047+АОП 048 од БС)	2.209.059.397,00			1.455.167.408,00
630	-- Побарувања по основ на продажба на стоки и услуги и аванси и останати побарувања од сите субјекти во земјата и странство (< или=АОП 006+АОП 017+АОП 030+АОП 034+АОП 035+ АОП 046+ АОП 047+АОП 049+ АОП 050+АОП 051+АОП 057+АОП 062 од БС)	2.298.504.074,00			1.563.978.601,00
633	-- Основна главнина (сопственички капитал) во удели поседувани од Влада на РСМ, ФПИОСМ,ФЗОРСМ,АВРСМ, единици на локална самоуправа и други правни лица финансирани од буџет (< или =АОП 065 од БС)	3.059.393.362,00			3.059.393.362,00
635	-- Обврски по основ на набавка на стоки и услуги и аванси (краткорочни трговски кредити) примени од нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или =АОП 096+АОП 097+ АОП 098+АОП 108 од БС)	862.840.482,00			659.603.443,00
639	-- Обврски по основ на трговски кредити, аванси и останати обврски кон сите субјекти во земјата и странство (вкупно) (< или=АОП 092+АОП 093+АОП 094+ АОП 096+ АОП 097+ АОП 098+ АОП 099+ АОП 100+ АОП 101+ АОП 107+АОП 108+ АОП 109 од БС)	923.266.244,00			773.951.277,00

640	-- Приходи од продажба на стоки и услуги (АОП 641+ АОП 642) (< или = АОП 202 од БУ)	8.442.393.915,00		12.211.425.147,00
642	-- Приходи од продажба на услуги (< или = АОП 202 од БУ)	8.442.393.915,00		12.211.425.147,00
643	-- Приходи од продажба на производи, стоки и услуги на домашен пазар (< или = АОП 202 од БУ)	3.152.495.421,00		6.349.109.429,00
644	-- Приходи од продажба на производи, стоки и услуги на странски пазар (< или = АОП 202 од БУ)	5.274.435.747,00		5.845.990.391,00
647	-- Приходи од наемнина (< или = АОП 202 од БУ)	2.080.050,00		3.565.800,00
657	-- Приходи од премии, субвенции, дотации и донации (< или = АОП 203 од БУ)	30.192.144,00		40.392.235,00
661	-- Останати приходи од работењето (< или = АОП 203 од БУ)	22.064.935,00		81.789.912,00
662	-- Приходи од наплатени пенали, неподигнати капари, отстапнини, награди и слично (< или = АОП 203 од БУ)			137.500,00
663	-- Приходи од поранешни години (< или = АОП 203 од БУ)	13.839.959,00		75.562.700,00
668	-- Трошоци за сировини и материјали (< или = АОП 208 од БУ)	8.661.507,00		5.583.426,00
669	-- Огрев, гориво и мазива (< или = АОП 208 од БУ)	10.782.510,00		11.929.355,00
671	-- Канцелариски материјали (< или = АОП 208 од БУ)	1.072.258,00		946.983,00
673	-- Униформи-заштитна облека и обувки (< или = АОП 208 од БУ)	3.850.859,00		5.549.365,00
674	-- Материјал за чистење и одржување (< или = АОП 208 од БУ)	784.574,00		1.059.919,00
676	-- Потрошена електрична енергија (< или = АОП 208 од БУ)	52.213.733,00		78.068.825,00
678	-- Потрошени резервни делови и материјали за одржување (< или = АОП 208 од БУ)	1.626.045,00		3.076.460,00
680	-- Транспортни услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	75.374,00		65.113,00
682	-- ПТТ услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	3.671.300,00		3.884.040,00
687	-- Наемнини за опрема (< или = АОП 211 од БУ)	262.755,00		158.611,00
692	-- Надоместоци за отпремнина при заминување во пензија (< или = АОП 217 од БУ)	3.921.637,00		4.772.893,00
694	-- Јубилејни награди (< или = АОП 217 од БУ)	3.650.649,00		3.832.422,00
695	-- Регрес за годишен одмор (< или = АОП 217 од БУ)	23.244.794,00		22.527.893,00
696	-- Помощти (< или = АОП 217 од БУ)	3.283.224,00		3.524.799,00
698	-- Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци (< или = АОП 217 од БУ)	25.220.277,00		14.574.545,00
699	-- Дневници за службени патувања (< или = АОП 217 од БУ)	13.630.230,00		9.076.657,00
700	-- Надомести на трошоците на вработените и подароци (< или = АОП 217 од БУ)	4.301.833,00		8.074.582,00

702	-- Надомести за одвоен живот (< или = АОП 217 од БУ)	218.554,00		214.885,00
707	-- Трошоци за надомест и други примања на надворешни членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	6.555.665,00		4.066.019,00
708	-- Трошоци за спонзорства (< или = АОП 212 од БУ)	18.983.681,00		6.500.000,00
709	-- Репрезентација (< или = АОП 212 од БУ)	3.273.322,00		1.984.605,00
710	-- Премии за осигурување на имот (< или = АОП 212 од БУ)	24.797.503,00		15.961.383,00
711	-- Надомест за банкарски услуги (< или = АОП 212 од БУ)	9.388.822,00		1.546.938,00
712	-- Даноци кои не зависат од резултатот (< или = АОП 212 од БУ)	26.383.024,00		6.955.700,00
713	-- Придонеси кои не зависат од резултатот (< или = АОП 212 од БУ)	1.020.433,00		917.767,00
714	-- Членарини на здруженијата во земјата и странство (< или = АОП 212 од БУ)	28.715.057,00		23.793.134,00
716	-- Надоместоци на име авторски хонорари (< или = АОП 217 од БУ)	5.681.113,00		2.023.929,00
717	-- Останати трошоци на работењето (< или = АОП 212 од БУ)	42.876.290,00		40.596.986,00
718	-- Казни, пенали надоместоци за штети и друго (< или = АОП 222 од БУ)	1.223.752,00		283.861,00
719	-- Надоместоци за штети (< или = АОП 222 од БУ)	1.223.752,00		283.861,00
722	-- Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	575,00		605,00

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
2286	- 35.12 - Пренос на електрична енергија	8.551.746.892,00			

Потпишано од:

EMILJA GOLEVA PROTOGJEROVA

CN=Makedonski Telekom CA, O=Makedonski
Telekom, C=MK
Makedonski Telekom CA

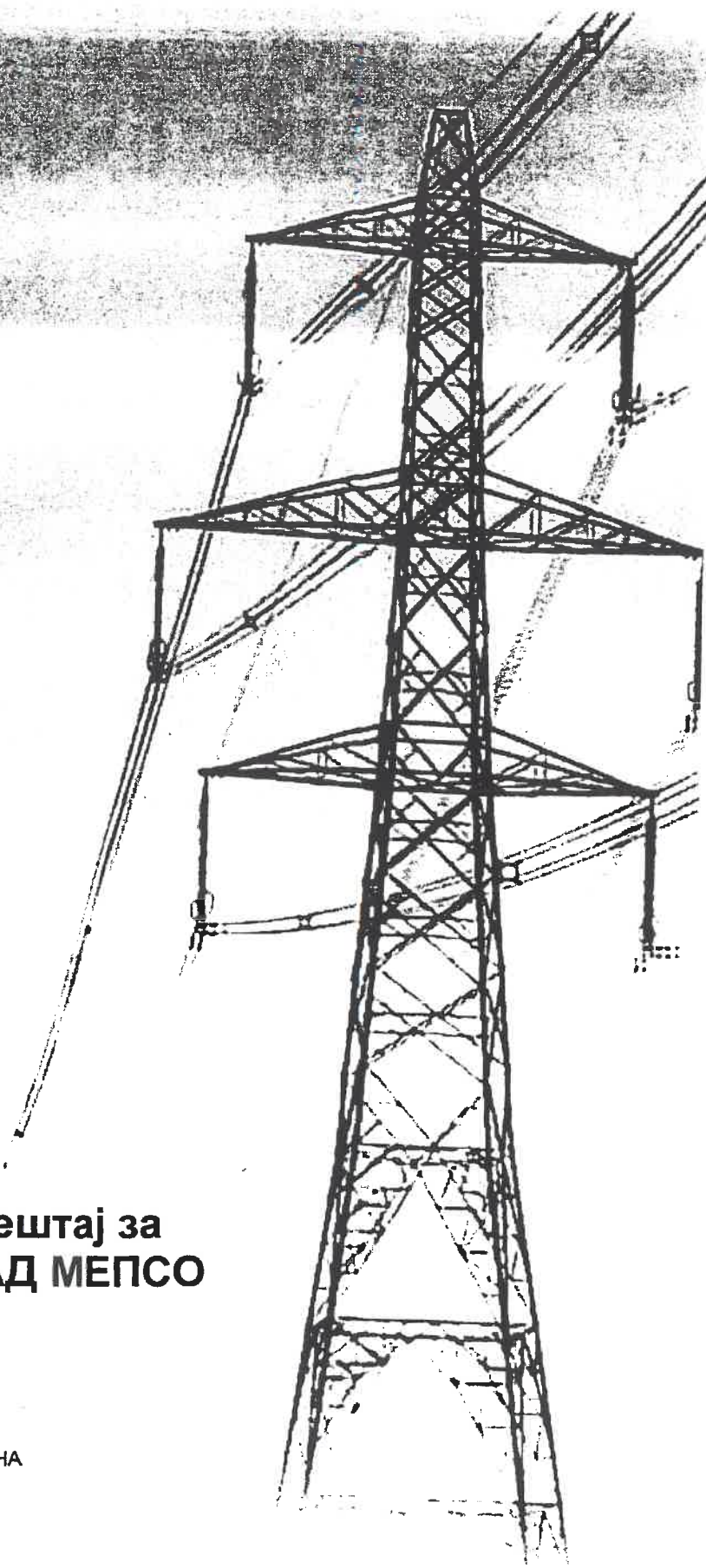
Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.

Прилог 2 - Годишен извештај за работењето со состојба на и за
годината што завршува на 31 декември 2023

**Годишен
финансиски извештај за
работењето на АД МЕПСО
во 2023 година**

СКОПЈЕ, ФЕВРУАРИ 2024 ГОДИНА

СОДРЖИНА

ВОВЕД	3
I. ПРИХОДИ	4
II. РАСХОДИ	11
РЕЗИМЕ	21

Вовед

Врз основа на анализите на податоците за вкупните приходи и расходи од работењето за период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година, АД МЕПСО изготви Годишен финансиски извештај за работењето во деловната 2023 година.

Во Годишниот финансиски извештај за работењето во 2023 година се презентирани показатели за:

- Остварените вкупни приходи, во кои доминантно учество имаат приходите од основната, регулирана дејност – пренос на електрична енергија, кои се базирани на податоците за пренесените количини на електрична енергија за потрошувачите директно приклучени на електропреносната мрежа и количини на електрична енергија предадени на дистрибутивните системи. Истите се пресметани согласно регулираната просечна тарифа за услугата пренос на електрична енергија која е одобрена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги, која од 01.01 до 30.06.2023 година изнесуваше 0,3113 денари за киловат час, а од 01.07.2023 година до 31.12.2023 година 0,2582 денари за киловат час, т.е е намалена за 17,06 %.
- Согласно примената на Тарифниот систем за пренос и за пазар на електрична енергија од 01.07.2014 година се утврдуваат пресметковните елементи и основите за формирање на тарифи за користењето на електропреносниот систем. Во согласност со Одлуката на РКЕВУ бр.08-572/22 од 29 декември 2022 година која е во примена од 01.01.2023 година, просечната тарифа за вршење на регулираната енергетска дејност пренос изнесува 0,3113 ден/kWh, односно е намалена од 0,3407 ден/kWh на 0,3113 ден/kWh и се состои од три пресметковни елементи, врз основа на кои АД МЕПСО го фактурира надоместокот за користење на електропреносниот систем по тарифа која изнесува, за активна електрична енергија 0,2801 ден/kWh, за врна активна моќност 15,1430 ден/kW, за прекумерно преземена реактивна електрична енергија 0,1121 ден/kvarh.
- Во согласност со Одлуката на РКЕВУ УП1 бр.08-398/23 од 27 јуни 2023 година, од 01 Јули 2023 година просечната тарифа за вршење на регулираната енергетска дејност пренос се намалува за 17,06%, од 0,3113 ден/kWh на 0,2582 ден/kWh, и се состои од три пресметковни елементи врз основа на кои АД МЕПСО го фактурира надоместокот за користење на електропреносниот систем по тарифа која по пресметковни елементи изнесува и тоа: за активна електрична енергија 0,2324 ден/kWh, за врна активна моќност 12,4553 ден/kW и за прекумерно преземена реактивна електрична енергија 0,0930 ден/kvarh.
- Остварените вкупни расходи во анализираниот период се согласно книговодствената евиденција и документација, во кои со повисоки вредности се издвојуваат: амортизацијата, трошоците за системски услуги- трошоците кои произлегуваат од балансниот механизам, трошоците за aFRR балансен капацитет и mFRR балансен капацитет, трошоците за набавка на електрична енергија за покривање на загубите во електропреносната мрежа, трошоците за користење на интерконективните системи - транзит на електрична енергија и сл.
- Доспеаните странски кредитни обврски и нивната отплата по основ на главнина и камата, согласно со склучените договори со меѓународните банки и тоа Европска банка за обнова и развој (ЕБРД), Светска банка (ИБРД) и Европската инвестициона банка (ЕИБ).

Приходи

Во деловната 2023 година во АД МЕПСО вкупните приходи се остварени во висина од 8.551.747 илјади денари или 139,05 милиони евра.

(Прилог Табела 1 - Приходи и расходи од финансиското работење на АД МЕПСО за 2023 година и Табела 1а - Приходи и расходи од финансиското работење на АД МЕПСО по квартали за 2023 година)

1. Приходите од регулираната енергетска дејност пренос на електрична енергија, се реализирани во висина од 1.706.238 илјади денари или 27,74 милиони евра.

Реализираните приходи од регулираната енергетска дејност од 1.706.238 илјади денари во 2023 година бележат намалување од 498.302 илјади денари или 8,10 милиони евра или 23% помалку, компарирајќи ги со остварените од минатата година во висина од 2.204.540 илјади денари 35,85 милиони евра. Приходите од регулираната енергетска дејност бележат намалување пред се поради намалената регулирана просечна тарифа за пренос на електрична енергија и поради помалку пренесените килчини на електрична енергија за 506 GWh или се пониски за 8%

Имено, регулираната просечна тарифа за пренос на електрична енергија во 2023 година (периодот од јануари до јуни од 2023 година) изнесува 0,3113 ден/kWh т.е е намалена за 8,66 % ден/kWh, додека во периодот од јули до декември од 2023 година е намалена за 17,06% и изнесува 0,2582 ден/kWh.

Додека, регулираната просечна тарифа за пренос на електрична енергија во 2022 година (периодот од јануари до јуни од 2022 година) изнесува 0,3409 ден/kWh т.е е зголемена за 23,77 % ден/kWh, додека во периодот од јули до декември од 2022 година е намалена за 0,03% и изнесува 0,3407 ден/kWh.

Пренесените количини на електрична енергија во 2023 година од 5.891 GWh се за 506 GWh пониски или 8% во однос на пренесените количини од 6.397 GWh во 2022 година.

(Прилог Табела 6 Регулирани просечни тарифи за регулирана енергетска дејност пренос и организирање и управување со пазарот на електрична енергија)

1а(а+в) Приходот од регулираната дејност, пренос на електрична енергија, во 2023 година изнесува 1.706.238 илјади денари и ги содржи приходите од преносот на активната електрична енергија на износ 1.510.861 илјади денари, приходите од врвната активна моќност на износ од 168.202 илјади денари и на прекумерно превземената реактивна енергија во вредност од 27.175 илјади денари.

период	врвна активна моќност		активна ел.енергија		прекумерно превземена реактивна енергија		вкупен износ од пренос
	kW	во денари	kWh	во денари	kvarh	во денари	во денари
1	2	3	4	5	6	7	8 (3+5+7)
01.01.2022 - 31.12.2022	12.623.097	236.486.617	6.397.306.124	1.943.398.242	202.547.612	24.655.161	2.204.540.020
01.01.2023 - 31.12.2023	12.190.826	168.202.038	5.891.506.813	1.510.861.611	266.028.227	27.174.910	1.706.238.559

Или, приходите од поединечните пресметковни елементи по квартали се презентирани во табелата што следи подолу во содржината од текстов.

период	врвна активна моќност		активна ел.енергија		прекумерно превземена реактивна енергија		вкупен износ од пренос
	kW	во денари	kWh	во денари	kvarh	во денари	во денари
1	2	3	4	5	6	7	8 (3+5+7)
01.01.2023 - 31.03.2023	3.372.976	51.076.976	1.730.648.664	484.754.690	64.747.816	7.258.230	543.089.896
01.04.2023 - 30.06.2023	2.714.632	41.107.678	1.239.486.090	347.180.054	63.172.883	7.081.681	395.369.413
01.07.2023 - 30.09.2023	2.627.263	32.723.354	1.255.309.340	291.733.891	67.214.393	6.250.938	330.708.183
01.10.2023 - 31.12.2023	3.475.955	43.294.030	1.666.062.719	387.192.976	70.893.135	6.584.061	437.071.067
01.01.2023 - 31.12.2023	12.190.826	168.202.038	5.891.506.813	1.510.861.611	266.028.227	27.174.910	1.706.238.559

1.1a Приходите од пренесената активна електрична енергија ги сочинуваат приходите кои се остварени од фактурирањето за пренесената електрична енергија на ЕВН Дистрибуција и приходи што се остварени од фактурирањата за пренесените количини на големите-директните потрошувачи, или приходи од активна електрична енергија кои се на износ од 1.510.861 илјади денари или 24,57 милиони евра во 2023 година. Истите се пониски за 22% или за 432.537 илјади денари (7,03 милиони евра), споредно со минатогодишните остварувања во висина од 1.943.398 илјади денари или 31,60 милиони евра за истиот пресметковен елемент. Пониската вредност во 2023 година е резултат на намалената вредност за надоместокот на активна електрична енергија.

Во деловната 2023 година, во периодот од јануари до јуни од 2023 надоместокот за активна електрична енергија изнесува 0,2801 ден/KWh, додека во периодот од јули до декември од 2023 година надоместокот е намален и изнесува 0,2324 ден/KWh.

Во деловната 2022 година, во периодот од јануари до јули од 2022 надоместокот за активна електрична енергија изнесува 0,3015 ден/KWh, додека во периодот од август до декември од 2022 година надоместокот изнесуваше 0,3067 ден/KWh.

1.1б. Приходите од врвната активна моќност, согласно примената на Тарифниот систем за пренос и пазар на електрична енергија, се реализирани во висина од 168.202 илјади денари или 2,73 милиони евра. Остварените приходи по овој основ се пониски за 29% во споредба со остварувањата од 236.487 илјади денари во минатата 2022 година, како резултат на корегираниот тарифа за врвна активна моќност.

Во периодот од јануари до јули од 2023 година надоместокот за врвна активна моќност изнесува 15,1430 ден/KW, додека во втората половина од годината надоместокот за врвна активна моќност беше намален и изнесува 12,4553 ден/KW.

Во деловната 2022 година, во периодот од јануари до јуни од 2022 надоместокот за врвна активна моќност изнесува 19,8515 ден/KW, додека во периодот од јули до декември од 2022 година надоместокот е корегирани и изнесува 17,3319 ден/KW.

1.1в. Приходите од прекумерно превземената реактивна електрична енергија, во 2023 година се реализирани во висина од 27.175 илјади денари или 0,44 милиони евра и се 10% повисоки од минатогодишните остварувања на износ од 24.655 илјади денари. Остварените приходи по овој основ зависат од однесувањето, односно од превземањата на активната електрична енергија од поделни поголеми потрошувачи, но и од надоместокот-тарифата за овој пресметковен елемент, кој во првата половина од деловната 2023 година надоместокот за реактивната енергија изнесуваше 0,1121 ден/kvarh, додека во втората половина од годината 0,0930 ден/kvarh.

Во периодот јануари- јуни од 2022 година надоместокот за прекумерно превземената реактивната енергија изнесуваше 0,1206 ден/kvarh, додека во втората половина од годината, т.е. во периодот од јули до декември изнесува 0,1227 ден/kvarh.

Балансен механизам

На 28.06.2019 од страна на Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија одобрени се "Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем" (Решение бр. 02-2468/1 од 28.06.2019 година) и истите стапија на сила на 01.01.2020 година.

Балансен капацитет и балансна енергија

За потребата за балансирање на електроенергетскиот систем, согласно правилата за балансирање ОЕПС има обврска да обезбеди:

- Примарна регулација (FCR-Frequency Containment Reserve),

- Секундарна регулација (aFRR - automatic Frequency Restoration Reserve)
- Терциерна регулација (mFRR - manual Frequency Restoration Reserve)
- Резерва на активна моќност (RR - Replacement Reserve)

Големината на резервата за примарна регулација се пресметува на ниво на сите ТСОа од ЕНТСО Е зоната. Согласно правилата за балансирање, BSP е должен да ја обезбеди потребната резерва за примарна регулација во своите производни единици и истото не е предмет на финансиско порамнување со АД МЕРСО.

Големината на резервата за секундарна регулација е пресметана согласно проценката за максималното оптоварување во нашиот ЕЕС.

Големината на терциерната резерва се обезбедува согласно моќноста на најголемиот произведен капацитет и истата се користи во случај на отстапување на планираното производство и потрошувачка на електрична енергија во нашиот електроенергетски систем со цел во секое време да се обезбеди доволен регулационен опсег за секундарна регулација.

Согласно Правилата за балансирање, ОЕПС има право да обезбеди резерва на активна моќност (RR) согласно правила за набавка на RR.

2. Системски услуги – балансна енергија

1.2a. Приходите од секундарна регулација во 2023 година се реализираа на износ од 112.179 илјади денари, за активирани aFRR балансна енергија од 32.203 MWh електрична енергија за регулација надолу.

Приходите од секундарна регулација за активирани aFRR балансна енергија од 29.201 MWh електрична енергија за регулација надолу, во 2022 година се реализираа на износ од 270.125 илјади денари.

1.2b. Приходите од терциерна регулација во 2023 година се реализираа на износ од 222.521 илјади денари, за активирани mFRR балансна енергија од 106.063 MWh електрична енергија за регулација надолу.

Приходите од терциерна регулација за активирани mFRR балансна енергија од 91.162 MWh електрична енергија за регулација надолу, во 2022 година се реализираа на износ од 478.945 илјади денари.

1.3. Приходите од отстапување на БОС или приходите од балансирање кои се јавуваат како приходи поради повеќе превземена електрична енергија од електроенергетскиот систем од планираните количини, во 2023 година изнесуваат 1.111.557 илјади денари или 18,07 милиони евра. Минатата 2022 година по овој основ се остварија приходи во висина од 3.395.498 илјади денари или 55,21 милиони евра.

Согласно Правилата за балансирање, сите учесници на пазарот на електрична енергија, се балансно одговорни и учествуваат во процесот на порамнување на отстапувањата. Балансниот механизам е така конципиран да за превземената електрична енергија од ЕЕС, балансно одговорната страна (БОС) му плаќа на ОЕПС по цената на порамнување, додека за оставената електрична енергија во ЕЕС, ОЕПС му плаќа на БОС по цената на порамнување. Во процесот на финансиското порамнување ОЕПС е финансиски неутрален, освен во делот на разликата во цената на електричната енергија од компензација.

Поради енормното зголемување на цената на електричната енергија на европските берзи, како и недоволното производство на електрична енергија од домашните производители, дел од БОС континуирано ја намалува набавката на електрична енергија од отворениот пазар, која требаше да ја испорачуваат на своите потрошувачи и ја користеа балансната енергија на АД МЕРСО, за нивно

снабдување. Ова доведе до поголеми отстапувања на БОС, а со тоа и до зголемување на трошоците за порамнување на отстапувањата кои БОС треба да ги плати на АД МЕПСО.

1.4. Компензација Fskar на несакани отстапувања- Поради физичката природа на интерконективната мрежа постојат неизбежни отстапувања помеѓу номинираните и реалните физички текови на електрична енергија, поради тоа овие отстапувања се нарекуваат несакани отстапувања.

Во процесот на балансирање на електроенергетскиот систем се јавуваат несакани отстапувања према другите електроенергетски системи, поради тоа потребно е несаканите отстапувања финансиски да се порамнат преку процесот Fskar, кои се одредуваат како разлика помеѓу реалните физички размени (измерени податоци) и номинираните размени на електрична енергија во и надвор од земјата за даден период на порамнување. По тој основ АД МЕПСО во 2023 година оствари приходи во висина од 520.875 илјади денари или 8,47 милиони евра, додека минатата 2022 година, се остварени приходи во вредност од 1.411.767 илјади денари или 22,95 милиони евра.

Од 01.06.2021 година започна имплементацијата на Fskar-Financial Settlement of k*Df, ACE and ramping period, односно започна go-life периодот, при кој секојдневно се разменуваат извештаи и потврдни документи на истите. Имајќи го во предвид функционирањето на Fskar механизмот, се создаваат и обврски следствено и трошоци на АД МЕПСО кои треба да бидат подмирени према JAO – Joint Allocation Office S A, Luxemburg.

Поради недоволното производство на електрична енергија од домашните производители, како и поради неочекуваниот пораст на цената на електричната енергија, дел од БОС континуирано ја намалува набавката на електричната енергија од отворениот пазар, која требаше да ја испорачаат на своите потрошувачи, и ја користеа балансната енергија на АД МЕПСО за снабдување на своите потрошувачи. Ова предизвика драстично зголемување на обврските - трошоците на АД МЕПСО кон европскиот електроенергетски систем согласно Fskar механизмот.

1.5. Приходите од ИТС механизмот, транзит на електрична енергија во 2023 година се реализирани на износ од 146.452 илјади денари или 2,38 милиони евра и се повисоки повеќе од четири пати, во споредба со минатата година кога истите се реализираа на износ од 34.306 илјади денари или 0,56 милиони евра.

Овие приходи произлегуваат од посебниот систем на меѓународна пресметка, наречен ИТС механизам за пресметка (компензација на преносните системи), според кој механизам се дефинира заеднички Европски фонд, на 42 земји членки на ЕНТСО-Е. Приходите остварени по основ на транзит на секој преносен систем оператор (ТСО) се базираат на искористеноста на неговата мрежа за пренос-транзит на електрична енергија, при што во пресметките се користат правила (формули) каде освен количината на пренесената електрична енергија битни фактори се и развиеноста на преносната мрежа, висината на загубите на електричната енергија како и цената по кои загубите се плаќаат.

По основ на ИТС механизмот – транзит во 2023 година имаме повеќе нето финансиски приливи и тие изнесуваат 88.656 илјади денари или 1,44 милиони евра, додека минатата година по овој основ се остварија нето трошоци на износ од 2.618 илјади денари или 0,04 милиони евра. Кај приходите од транзит постои значително отстапување во однос на приходите остварени во 2022 година, од причина што повеќе фактори имаат свое влијание на нивната реализација односно се зависни од повеќе сложени варијабилни елементи, кои тешко можат да се предвидат.

Приходи и расходи- трошоци од транзитот на ел. енергија
(ИТС механизам за пресметка) за 2023 година

конто	I - XII 2022 година		I - XII 2023 година		разлика 2023-2022			
	000 ден	во евра	000 ден	во евра	000 ден	во евра	индекси	
1	2	3	4	5	6(4-2)	7(5-3)	8(4/2)	
1 приходи	7423	34.306	557.821	146.452	2.381.333	112.146	1.823.512	427
2 расходи	41963	31.688	515.252	57.796	939.772	26.108	424.520	182
нето приходи (1-2)		2.618	42.569	88.656	1.441.561	86.038	1.398.992	3.386

1.6. Приходите од алокација на прекуграничните преносни капацитети во деловната 2023 година изнесуваат 4.605.616 илјади денари или 74,89 милиони евра. Истите се повисоки за 5% или повисоки за 205.699 илјади денари, или 3,34 милиони евра во споредба со остварените 4.399.917 илјади денари во 2022 година или 71,54 милиони евра.

Приходи и расходи- трошоци од алокација
на прекугранични капацитети за 2023 година

1	конто	I - XII 2022		I - XII 2023		разлика 2023-2022			
		во 000 ден	во евра	во 000 ден	во евра	во 000 ден	во евра	индекс	
		2	3	4	5	6(4-2)	7(5-3)	8(4/2)	
1	приходи	7421	4.399.917	71.543.366	4.605.616	74.888.065	205.699	3.344.699	105
2	расходи	41965	1.590.733	25.865.577	1.122.237	18.247.756	(468.496)	(7.617.821)	71
	нето приходи (1-2)		2.809.184	45.677.789	3.483.379	56.640.309	674.195	10.962.520	124

При тоа нето приходите по основ на алокација во 2023 година изнесуваат 3.483.379 илјади денари или 56,64 милиони евра, поради настанатите трошоци по истиот основ во висина 1.122.237 илјади денари или 18,25 милиони евра. Нето приходите во 2023 година се повисоки за 674.195 илјади денари или 10,96 милиони евра од нето приходите за алокација на прекуграничните преносни капацитети во 2022 година кои изнесуваат 2.809.184 илјади денари или 45,68 милиони евра.

Имено, новите Правила за доделување на прекуграничните преносни капацитети се усвоени од страна на РКЕВУ во Октомври 2022 година, а почнаа да се применуваат од јануари 2023 година. Согласно Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети, АД МЕПСО спроведува постапка и ги доделува расположивите прекугранични преносни капацитети на годишно и месечно ниво.

Имајќи го во предид примената на овие правила и методи во спроведувањето на аукциите, покрај приходи се евидентираат и трошоци по основ на аукции на прекугранични преносни капацитети.

Според новите правила АТЦ, на Македонско-Грчката (МК-ГР) граница се доделуваат на аукции спроведени од страна на SEE CAO во Подгорица и АД МЕПСО од таму остваруваат само приходи од алокација.

Според новите правила АТЦ, на Македонско-Косовската (МК-ХК) граница се доделуваат на аукции спроведени од страна на SEE CAO во Подгорица и АД МЕПСО од таму остваруваат само приходи од алокација.

На Македонско-Српската (МК-РС) граница воведен е методот на заедничка аукција (Joint Auction). Согласно Договорот со АД Електромрежа на Србија (АД ЕМС), АД МЕПСО ги спроведува годишните и месечните аукции на оваа граница, додека АД ЕМС ги спроведува дневните и intra day аукции. Половина од приходите добиени од спроведените годишни и месечни аукции на МК-РС граница се префрлаат на АД ЕМС – Електромрежа на Србија, а од дневните аукции кои ги спроведува АД ЕМС, АД МЕПСО има само приход.

На Македонско-Бугарската (МК-БГ) граница од оваа година исто така воведен е методот на заедничка аукција (Joint Auction). Согласно Договорот со ЕСО ЕАД, АД МЕПСО ги спроведува годишните и месечните аукции на оваа граница, додека ЕСО ЕАД ги спроведува дневните аукции. Половина од приходите добиени од спроведените годишни и месечни аукции на МК-БГ граница се префрлаат на ЕСО ЕАД Бугарија, а од дневните аукции кои ги спроведува ЕСО ЕАД Бугарија, АД МЕПСО има само приход.

I.7. Приходите од камати и позитивни курсни разлики во 2023 година на износ од 55.711 илјади денари се однесуваат на камати од редовното работење и позитивни курсни разлики, и се 10% пониски од реализираните од минатата година на износ од 61.586 илјади денари.

Приходите по основ на затезни камати од неповрзани друштва се реализираа во 2023 година во висина од 42.032 илјади денари, додека приходите по основ на камати од банки се реализираа на износ од 153 илјади денари. Приходите од позитивните курсни разлики на крајот на 2023 година се реализираа на износ од 13.195 илјади денари и се 12% пониски од остварените во 2022 година во висина од 15.046 илјади денари.

I.8. Приходи од судски спорови во деловната 2023 година се евидентирани на износ од 114 илјади денари, додека во минатата 2022 година се реализираа во висина од 33 илјади денари.

I.9. Приходите од надомест на штети во висина од 5.845 илјади денари се однесуваат на остварените приходи од наплатените оштетни побарувања од пријавените имотни штети на осигурителните компании и оштетни побарувања по основ на каско осигурување на моторните возила. Во оваа вредност е содржан износ од 3.858 илјади денари, пресметан бонус за 2019 година од осигурителната компанија Винер Виена Иншуренс груп Скопје. Минатата година, приходите од надоместот на штети изнесуваа 880 илјади денари.

I.10. Приходите остварени по основ на надоместок за приклучоци се реализираа во висина од 16.580 илјади денари кои се скоро со идентична вредност на минатогодишните остварувања и овие приходи се однесуваат за извршениот приклучок на електроенергетски објект трафостаница и далекувод од термоелектраната топлана ТЕ-ТО од Скопје.

I.11. Приходите од грантови (Сискон – Сименс), во висина од 1.069 илјади денари се остварени приходи согласно склучен Договор за грант од 22.02.2016 година, а се однесуваат за Договор бр. 02-5077 од 29.09.2017 година со Конзорциум Сименс Белград и Сискон Драгиша- Скопје за проектот “Проширување на SKADA- системот за Трафостаницата во Дуброво”. Имено дел од проектот според договорот е финансиран од Грант, а остатокот е финансиран од заем од ЕБРД и од сопствени средства.

I.12. Приходите остварени по основ на грант– Тринити, се однесуваат на добиениот грант за Прекугранично управување со обновливи извори и енергии, добиен врз база на Програмата Хоризон 2020-за истражување и иновации. CROSSBOW - CROSS BOrder management of variable renewable energies and storage units enabling a transnational Wholesale market е проект кој што е одобрен и финансиран од Европската комисија преку програмата Horizon 2020. Во проектот учествуваат 24 партнери од цела Европа меѓу кои и АД МЕПСО. Приходи добиени по основ на грант– Тринити во 2023 година не се реализирани додека 2022 година беа реализирани на износ од 741 илјади денари.

I.13. Приходите остварени по основ на грант– WAMS во висина од 1.320 илјади денари, се однесуваат на добиениот грант за системот за мониторирање на интерконекциите и се добиени средства согласно Договорот и Проектот WAMS, за изградбата на далекуводот до Македонско - Албанската граница.

I.14. Приходите остварени по основ на грант – Кончар Кет Енергоинвест во висина од 11.223 илјади денари, се однесуваат на добиени основни средства и ставени во употреба согласно со Договор.

I.15. Приходите од поранешни години се остварени приходи на износ од 13.840 илјади денари и во најголем дел се однесуваат на остварени приходи по основ на дебаланси, наплатени резервирани средства по основ на дебаланси.

I.19. Приходите од дивиденди од вложувања во неповрзани друштва изнесуваат 1.385 илјади денари и тоа се парични средства добиени по основ на дивиденди за 2020 година, а произлегуваат од вложувањата на АД МЕПСО во системот SEE CAO, начин на пресметка на прекуграничните преносни капацитети.

1.20. Приходите по други основи во 2023 година се остварени во висина од 19.222 илјади денари. Во оваа ставка на приходи вклучени се приходите од наемнини, дадени градежни објекти - мемо во висина од 2.080 илјади денари, исто така тука се вклучени и приходите од размена на оперативни податоци за ЕНТСО -е на износ од 1.493 илјади денари, приходите од награди-бонуси од телекомуникациски оператори на износ од 2.060 илјади денари, приходите од посредување во промоција на услуги со обврска за ДДВ се на износ од 13.383 илјади денари. Останатите приходи се евидентирани на износ од 206 илјади денари.

I. Вкупните приходи на износ од 8.551.747 илјади денари или 139,05 милиони евра реализирани во деловната 2023 година се пониски за 31% во однос на остварените вкупни приходи во 2022 година на износ од 12.395.193 илјади денари или 201,55 милиони евра што значи има намалување од 3.843.446 илјади денари или 62,50 милиони евра.

Основна причина поради која вкупните приходи во 2023 година бележат намалување во однос на минатогодишните остварувања се поради намалените приходи од регулираната енергетска дејност-пренос на електрична енергија, кои се намалени за 23% или 498.302 илјади денари или 8,10 милиони евра, како резултат на намалената регулирана просечна тарифа за пренос од 8,66% која што беше со важност во првата половина од годината, додека во наредните шест месеци исто така беше намалена за дополнителни 17,06 %.

Исто така и пренесените количини на електрична енергија се пониски од пренесените во минатата година за 8%. Имено, пренесените количини на електрична енергија во 2023 година од 5.891 GWh се за 506 GWh пониски во однос на пренесените количини од 6.397 GWh во 2022 година.

Намалувањето на вкупните приходи се должи и на намалувањето на приходите остварени по основ на компензација-FSкаг механизмот за пресметка, кои се реализираа на износ од 1.411.767 илјади денари или 22,95 илјади денари во 2022 година или бележат намалување од 63 % (14,48 милиони евра) и изнесуваат 520.875 илјади денари или 8,47 милиони евра во 2023 година.

На намалувањето на вкупните приходи значително влијание имаа и остварените приходи од системските услуги- балансната енергија, кои се реализираа на износ од 334.700 илјади денари или 5,44 милиони евра во 2023 година кои бележат намалување од 55 % т.е 414.370 илјади денари или 6,74 мил.евра од остварените во 2022 година на износ од 749.070 илјади денари или 12,18 милиони евра.

Највисока ставка која има значително влијание на остварените вкупни приходи и нивно намаување во 2023 година се приходите остварени по основ на балансирањето отстапувањето, те дебалансите на балансно одговорните страни. Остварените приходи по основ на отстапувања-дебалансите се реализираа во 2023 година на износ од 1.111.557 илјади денари или 18,07 милиони евра или бележат пад од 67% или 2.283.941 илјади денари или 37,14 милиони евра, споредено со отстапувањата остварени во минатата 2022 година на износ од 3.395.498 илјади денари или 55,21 милиони евра.

Повисоките вредности на елементите кои го сочинуваат балансниот механизам се резултат на енергетската криза кај нас и пошироко во регионот, поради значително повисоката набавна цена на електрична енергија на отворениот пазар на електрична енергија.

II. Расходи

Во деловната 2023 година АД МЕПСО оствари приходи во вкупен износ од 8.551.747 илјади денари или 139,05 милиони евра и расходи во вкупен износ од 7.645.097 илјади денари или 124,31 милиони евра, при што се оствари позитивен финансиски резултат од редовното работење на износ од 906.650 илјади денари или добивка за деловната година од 14,74 милиони евра.

(Прилог Табела 1 - Приходи и расходи од финансиското работење на АД МЕПСО за 2023 година и Табела 1а - Приходи и расходи од финансиското работење на АД МЕПСО по квартали за 2023 година)

II. Остварените вкупни расходи на износ од 7.645.097 илјади денари (124,31 милиони евра) компарирани со вкупно остварените расходи од минатата година на износ од 11.004.699 илјади денари (178,94 милиони евра) покажуваат дека истите бележат намалување од 31% или 3.359.602 илјади денари или 54,63 милиони евра.

II.1. Позначајна ставка на трошоци претставува амортизацијата, која за анализираниот период, деловната 2023 година изнесува 479.038 илјади денари или 7,79 милиони евра. Вредносното трошење на основните средства, амортизацијата е за 3% повисока во споредба со претходната година, кога се реализира во вредност од 465.177 илјади денари. Имено, амортизацијата се пресметува со примена на стапките на амортизација утврдени со сметководствените политики на АД МЕПСО на вредноста на основните средства со состојба на 31.12.2022 година, зголемени за новонабавените и активирани основни средства во тековната 2023 година.

II.2. Ставката на трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар во деловната 2023 година изнесува 37.118 илјади денари. Трошоците за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар се скоро исто ниво со остварените во 2022 година на износ од 37.099 илјади денари.

II.3. Трошоците за сопствена потрошувачка на електрична енергија во 2023 година се евидентирани на износ од 45.940 илјади денари, за 5.290.232 kWh електрична енергија, а минатата година изнесуваа 71.104 илјади денари и се однесуваат на трошоци за набавка на електрична енергија за сопствена потрошувачка на трафостаниците, административната зграда и останатите електроенергетски објекти. Набавката на електрична енергија за сопствени потреби на АД МЕПСО се набавува на слободниот пазар на електрична енергија во отворени, транспарентни и недискриминаторни постапки за јавни набавки. Бидејќи АД МЕПСО, по спроведување на отворената постапка не успеа да ги набави количините на електрична енергија за сопствени потреби за првиот квартал од 2022 година, снабдувањето со истите го обезбеди од снабдувачот во краен случај. Во периодот од април до декември, по спроведување на отворена постапка, количината на електрична енергија за сопствени потреби се набавуваше од ЕСМ Продажба, па оттука и повисоката вредност на оваа ставка на трошоци во 2022 година.

II.4. Инвестиционото и тековното одржување кое ги опфаќа услугите за одржување се остварени во висина од 99.039 илјади денари (од кои за тековно одржување на коли, износ од 11.092 илјади денари,) и се два ипол пати повисоки од минатогодишните трошоци за одржување кои беа реализирани на износ од 39.765 илјади денари. Реализацијата на оваа ставка на трошоци зависи од динамиката и активностите во одржувањето на електроенергетските објекти и постројки (далекуводи, трафостаници, прекинувачи, изолатори и сл.)

Со стапувањето на сила на новиот Закон за енергетика и согласно законските одредби во истиот и донесените подзаконски акти, електропреносниот систем оператор системските услуги е обврзан да ги набавува на слободниот пазар на електрична енергија. Со донесените подзаконски акти, Правилата за балансирање, Правилата за купување и продавање на електрична енергија за компензација на несаканите отстапувања на контролната област, управувана од страна на АД МЕПСО, Правилата за набавка на балансен капацитет и балансна енергија за секундарна регулација и Правилата за набавка на балансен капацитет и балансна енергија за терциерна регулација и

примената на истите од јануари 2020 година, во расходната страна од билансите се јавуваат нови ставки.

II.5. Трошоците системските услуги, кои ги сочинуваат закупот на балансниот капацитет и балансната енергија кои се неопходни за сигурна и стабилна работа на електроенергетскиот систем во 2023 година се реализираа на износ од 2.694.894 илјади денари или 43,82 милиони евра. Истите во 2022 година беа евидентирани на износ од 3.493.344 илјади денари или 56,80 милиони евра. Трошоците за системски услуги за 2023 година се пониски од минатогодишните остварувања за 23%, или за 12,98 милиони евра поради понискиот износ на балансната енергија за 51% или 15,86 милиони евра, додека закупот на балансниот капацитет е повисок за 11% или 3,06 милиони евра. Имено, балансниот капацитет за 2023 година беше реализиран во вредност од 1.747.412 илјади денари или 28,41 милиони евра, а минатата година 1.570.414 илјади денари или 25,54 милиони евра, Балансната енергија во 2023 година беше реализирана во вредност од 947.482 илјади денари или 15,41 милиони евра, додека во 2022 година на износ од 1.922.930 илјади денари или 31,27 милиони евра.

II.5 а Трошоците за закуп на балансниот капацитет во 2023 година се повисоки за 176.998 илјади денари или 2,88 милиони евра и изнесуваат 1.747.412 илјади денари или 28,41 милиони евра, додека минатата година беа реализирани на износ од 1.570.414 илјади денари или 25,54 милиони евра.

II.5а-1. Трошоците за активиран aFRR балансен капацитет, за 119.597 MW секундарна регулација нагоре и 119.597 MW надолу, во 2023 година се реализираа на износ од 473.514 илјади денари или 7,70 милиони евра.

II.5а-2. Трошоците за активиран mFRR балансен капацитет, за 1.121.572 MW терциерна регулација нагоре и 165.225 MW надолу, во 2023 година се реализираа на износ од 1.273.898 илјади денари или 20,71 милиони евра.

РАСХОД за набавка на балансен капацитет (системски услуги)
за 2023 година

1	I квартал		II квартал		III квартал		IV квартал		вкупно 2023 година		
	конто	во 000 ден.	во евра	во 000 ден.	во евра	во 000 ден.	во евра	во 000 ден.	во евра	во 000 ден.	во евра
	2	3	4	5	6	7	8	9	10(2,4,8)	11(3,5,7,9)	
1 aFRR балансен капацитет	40201	170.560	2.773.333	112.640	1.831.545	104.940	1.706.341	85.374	1.388.195	473.514	7.699.415
2 mFRR балансен капацитет	40202	287.043	4.667.366	332.597	5.408.081	322.663	5.246.553	331.595	5.391.789	1.273.898	20.713.789
вкупно (1+2)		457.603	7.440.699	445.237	7.239.626	427.603	6.952.894	416.969	6.779.984	1.747.412	28.413.203

РАСХОД за набавка на балансен капацитет (системски услуги)
за 2022 година

1	I квартал		II квартал		III квартал		IV квартал		вкупно 2022 година		
	конто	во 000 ден.	во евра	во 000 ден.	во евра	во 000 ден.	во евра	во 000 ден.	во евра	во 000 ден.	во евра
	2	3	4	5	6	7	8	9	10(2,4,8)	11(3,5,7,9)	
1 aFRR балансен капацитет	40201	78.598	1.278.016	124.569	2.025.512	167.085	2.716.829	157.442	2.560.033	527.695	8.580.407
2 mFRR балансен капацитет	40202	144.101	2.343.106	253.171	4.116.602	341.102	5.546.374	304.344	4.948.683	1.042.719	16.954.780
вкупно (1+2)		222.699	3.621.122	377.740	6.142.114	508.187	8.263.203	461.786	7.508.715	1.570.414	25.535.187

II.5б-1. Трошоците од секундарна регулација за активирана aFRR балансна енергија од 34.467 MWh од електрична енергија за регулација нагоре, во 2023 година се реализираа на износ од 367.648 илјади денари или 5,98 милиони евра. Во 2022 година се реализираа на износ од 945.132 илјади денари или 15,37 милиони евра за активирана aFRR балансна енергија од 35.656 MWh електрична енергија за регулација нагоре.

II.5б-2 Трошоците од терциерна регулација за активирана mFRR балансна енергија од 66.140 MWh од електрична енергија за регулација нагоре, во 2023 година се реализираа на износ од 579.834 илјади денари или 9,43 милиони евра. Во 2022 година се реализираа на износ од 977.798 илјади денари или 15,90 милиони евра, за активирана mFRR балансна енергија од 53.291 MWh електрична енергија за регулација нагоре.

II.6. Трошоци за БОС– трошоците од балансирање-отстапување се јавуваат како расходи поради оставена, помалку превземена електрична енергија од електроенергетскиот систем од планираните количини. ОЕПС набавува услуги за балансирање од давател на услуги за балансирање, а тие услуги се балансен капацитет и балансна енергија. Трошоците за БОС, балансно одговорна страна, во 2023 година се реализираа на износ од 336.344 илјади денари или 5,47 милиони евра, додека минатата година се реализираа на износ од 999.571 илјади денари или 16,25 милиони евра.

II.7. Компензација на несакани отстапувања – Fskar- Во процесот на балансирање на електроенергетскиот систем се јавуваат несакани отстапувања према другите електроенергетски системи. За несаканите отстапувања на ниво на Европа се дефинираат компензациони програми за секој TCO посебно. За количините од компензационите програми ОЕПС спроведува тендерска постапка за купување/продавање на електричната енергија. По тој основ за 2023 година се остварени трошоци во висина од 524.212 илјади денари или 8,52 милиони евра, минатата година трошоците по овој основ беа евидентирани во висина од 1.654.448 илјади денари или 26,90 милиони евра.

Од 01.06.2021 година започна имплементацијата на FSkar-Financial Settlement of k*Df,ACE and ramping period, односно започна go-life периодот, при кој секојдневно се разменуваат извештаи и потврдни документи на истите. Имајќи го во предвид функционирањето на FSkar механизмот, се создаваат и обврски следствено и трошоци на АД МЕПСО кои треба да бидат подмирени према ЈАО – Joint Allocation Office S A, Luxemburg. Поради недоволното производство на електрична енергија од домашните производители, како и поради неочекуваниот пораст на цената на електричната енергија, дел од БОС континуирано ја намалува набавката на електричната енергија од отворениот пазар, која требаше да ја испорачаат на своите потрошувачи и ја користеа балансната енергија на АД МЕПСО за снабдување на своите потрошувачи. Ова предизвика драстично зголемување на обврските -трошоците на АД МЕПСО кон европскиот електроенергетски систем согласно FSkar механизмот.

II.8. Трошоците за набавка на електрична енергија за покривање на загуби во преносната мрежа во анализираниот период т.е. деловната 2023 година изнесуваат 1.168.809 илјади денари или 19,00 милиони евра и се 29% пониски компарирани со реализираните трошоци за технички загуби во 2022 година на износ од 1.641.781 илјади денари или 26,70 милиони евра. Овие трошоци се намалени за 29% или за 472.972 илјади денари или 7,69 милиони евра, пред се поради пониската набавна цена на техничките загуби и поради намалените количини на загуби во 2023 година од 106.566 MWh, во однос на реализираните 115.796 MWh во 2022 година.

Имено, просечната набавна цена на загубите во преносната мрежа е пониска за 23% и изнесува 10,9679 ден/kWh или 178,34 евра по мегават час, во однос на просечната набавна цена од минатата година која изнесуваше 14,1782 ден/kWh или 230,54 евра по мегават час. Електричната енергија за покривање на одобрената количина на технички загуби се набавуваше на слободниот пазар на електрична енергија во транспарентна, недискриминаторна и објективна постапка. Набавката на електрична енергија за покривање на загубите во преносната мрежа во 2023 година се вршеше од ЕСМ Продажба.

Трошоци за технички загуби за ПРВ, ВТОР, ТРЕТ и ЧЕТВРТ квартал

I	2022 година			2023 година			разлика 2023-2022 година				
	MWh	000 ден.	евра	MWh	000 ден.	евра	MWh	000 ден.	евра	индекс	
	2	3	4	5	6	7	8(5-2)	9(6-3)	10(7-4)	11(5/2) 12(6/3)	
I - III (I кв.)	33.847	570.451	9.275.626	34.639	470.151	7.644.732	792	(100.300)	(1.630.894)	102	82
IV - VI (II кв.)	24.226	289.642	4.709.626	23.370	309.354	5.030.146	(856)	19.712	320.520	96	107
VII-IX (III кв.)	28.450	384.893	6.258.423	21.637	148.436	2.413.593	(6.813)	(236.457)	(3.844.829)	76	39
X-XII (IV кв.)	29.273	396.795	6.451.951	26.920	240.868	3.916.553	(2.353)	(155.927)	(2.535.398)	92	61
I - XII	115.796	1.641.781	26.695.626	106.566	1.168.809	19.005.024	(9.230)	(472.972)	(7.690.602)	92	71
	просечна набавна цена			просечна набавна цена							
	14,1782 ден/ kWh или 230,54 евра/MW			10,9679 ден/ kWh или 178,34 евра/MW							

II.9. Ставката на трошоци за пазар – пазарна тарифа ги прикажува направените издатоци на АД МЕРСО за учество на пазарот на електрична енергија, при што се остварени трошоци по тој основ во висина од 936 илјади денари.

II.10. Трошоците за користење на интерконективните системи т.е. трошоците за транзит на електрична енергија, произлегуваат од ITC (Inter TSO Compensation Mechanism) механизмот за пресметка, (компензација на преносните системи). Во анализираниот период се евидентирани во висина од 57.796 илјади денари или 0,94 милиони евра и се повисоки од минатогодишните вредности кои се реализираа во висина од 31.688 илјади денари за 2022 година или 0,51 милиони евра. Причина за поголемите отстапувања на остварените транзитни трошоци е фактот што зависат од повеќе сложени тешко предвидливи варијабилни елементи како што се развиеноста на преносната мрежа, транзитот на енергија за и низ нашата земја, висината и цената на загубите, односно висината на трошоците за транзит зависат од повеќе фактори кои не можат однапред да се предвидат. Според ITC механизмот се дефинира заеднички европски фонд од 42 земји членки на ENTSO- E, во кој земјите кои увезуваат /извезуваат електрична енергија плаќаат во фондот, а земјите низ кои транзитира електричната енергија добиваат од фондот.

Приходи и расходи- трошоци од транзитот на ел.енергија
(ITC механизам за пресметка) за 2023 година

	КОНТО	I - XII 2022 година		I - XII 2023 година		разлика 2023-2022		индекси
		000 ден	во евра	000 ден	во евра	000 ден	во евра	
1		2	3	4	5	6(4-2)	7(5-3)	8(4/2)
1 приходи	7423	34.306	557.821	146.452	2.381.333	112.146	1.823.512	427
2 расходи	41963	31.688	515.252	57.796	939.772	26.108	424.520	182
нето приходи (1-2)		2.618	42.569	88.656	1.441.561	86.038	1.398.992	3.386

II.11. Трошоците за ТЕЦ Неготино кои се однесуваат за закуп на резервна моќност во 2023 година не се евидентирани, согласно Одлуката на РКЕВУ од јуни 2019 година и Договорот со ТЕЦ Неготино. Имено за користењето на ТЕЦ Неготино како одложена терциерна резерва, АД МЕРСО во 2023 година не евидентираше трошок. Исто и 2022 година, не се евидентира трошок по тој основ. Поради енергетската криза, ТЕЦ Неготино почнувајќи од декември месец од 2021 година, и во текот на 2022 година произведува електрична енергија за домашниот пазар, при што тоа резултираше со намалување на трошоците на АД МЕРСО за овој издток према ТЕЦ Неготино.

II.12. Трошоците за алокација на прекуграничните преносни капацитети во деловната 2023 година се остварија во висина од 1.122.237 илјади денари или 18,25 милиони евра согласно примената на Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети, кои се одобрени од страна на РКЕВУ Октомври 2022 година, и се во примена од 01.01.2023 година. Имајќи ги во предвид примената на овие правила и методи во спроведувањето на аукциите се остваруваат и трошоци по основ на прекугранични преносни капацитети.

Според новите правила АТЦ, на Македонско-Грчката (МК-ГР) граница се доделуваат на аукции спроведени од страна на SEE CAO во Подгорица и АД МЕРСО од таму остваруваат само приходи од алокација.

Според новите правила АТЦ, на Македонско-Косовската (МК-ХК) граница се доделуваат на аукции спроведени од страна на SEE CAO во Подгорица и АД МЕРСО од таму остваруваат само приходи од алокација.

На Македонско-Српската (МК-РС) граница воведен е методот на заедничка аукција (Joint Auction). Согласно Договорот со АД Електромрежа на Србија (АД ЕМС), АД МЕРСО ги спроведува годишните и месечните аукции на оваа граница, додека АД ЕМС ги спроведува дневните и intra day аукции. Половина од приходите добиени од спроведените годишни и месечни аукции на МК-РС

граница се префрлаат на АД ЕМС – ЕлектроМрежа на Србија, а од дневните аукции кои ги спроведува АД ЕМС, АД МЕПСО има само приход.

На Македонско-Бугарската (МК-БГ) граница од оваа година исто така воведен е методот на заедничка аукција (Joint Auction). Согласно Договорот со ЕСО ЕАД, АД МЕПСО ги спроведува годишните и месечните аукции на оваа граница, додека ЕСО ЕАД ги спроведува дневните аукции. Половина од приходите добиени од спроведените годишни и месечни аукции на МК-БГ граница се префрлаат на ЕСО ЕАД Бугарија, а од дневните аукции кои ги спроведува ЕСО ЕАД Бугарија, АД МЕПСО има само приход.

**Приходи и расходи-трошоци од алокација
на прекугранични капацитети за 2023 година**

1	I - XII 2022			I - XII 2023		разлика 2023-2022		индекс 8(4/2)
	конто	во 000 ден	во евра	во 000 ден	во евра	во 000 ден	во евра	
1 приходи	7421	4.399.917	71.543.366	4.605.616	74.888.065	205.699	3.344.699	105
2 расходи	41965	1.590.733	25.865.577	1.122.237	18.247.756	(468.496)	(7.617.821)	71
нето приходи (1-2)		2.809.184	45.677.789	3.483.379	56.640.309	674.195	10.962.520	124

Приходите од аукции за алокации на прекуграничните преносни капацитети во 2023 година изнесуваат 4.605.616 илјади денари или 74,89 милиони евра, додека трошоците за алокација на прекуграничните преносни капацитети се реализираа во висина од 1.122.237 илјади денари или 18,25 милиони евра.

При тоа, нето приходите во 2023 година што се остваруваат по основ на аукции изнесуваат 3.483.379 илјади денари или 56,64 милиони евра и се за 24% повисоки или 674.195 илјади денари или 10,96 милиони евра од нето приходите од алокација за 2022 година кои се реализираа во висина од 2.809.184 илјади денари или 45,68 милиони евра.

II.14. Трошоците за изгубени спорови во 2023 година се реализираа на износ од 1.768.илјади денари и со највисока вредност се издвојуваат трошоците по основ на главен долг и камати во вредност од 1.417 илјади денари за воден судски спор со Маклифт. Истите се прилично пониски од минатогодишните остварувања кои се реализираа на вкупен износ од 229.666 илјади денари. Високиот износ на оваа ставка на трошоци од минатата година во најголем дел се однесува за настанатите трошоци (за воден судски спор со АД ЕЛЕМ-сега АД ЕСМ од 2006 година,) исплатените камати по главниот долг во вкупна вредност од 213.258 илјади денари.

II.15. Бруто платите на вработените се исплатуваат согласно позитивните законски прописи, Законот за исплата на плати, важечките Колективни договори, интерните акти. Во тековната 2023 година бруто платите се реализирани на износ од 537.214 илјади денари и истите се реализирани на повисоко ниво за 11%, споредено со вредноста на бруто платите на вработените во минатата година на износ од 482.926 илјади денари.

Вредноста на бруто платите во анализираната 2023 година зависи од флукуацијата на вработените, бројот на вработените и просечната месечна бруто плата по вработен, исто така и од квалификациона структура на вработените, примената на Законот за исплата на плати. Имено на крајот од 2023 година, бројот на фактички вработените на АД МЕПСО изнесува 575 лица, или по вквалкулирани часови 608,28 просечен број на вработени, додека на крајот на 2022 година, бројот на вработените изнесуваше 605 вработени или по вквалкулирани часови 649,05 просечен број на вработени. Исто така месечната бруто плата по вработен изнесуваше 62.004 денари во минатата година, а за тековната 2023 година месечната бруто плата по вработен е во пораст и изнесува 73.597 денари.

II.16. Трошоците за надомест на штети во 2022 година се во висина од 1.224 илјади денари, додека во 2023 година беа во висина од 284 илјади денари. Овие ставки на трошоци во најголем

дел ги содржат вредностите за надомест на штети на физички лица по спогодба, за надомест на штети од вршење на дејности и активности за службени цели.

II.17. Премиите за осигурување кои го претставуваат осигурителното покритие на осигурените материјални и нематеријални вложувања, осигурувањето од задолжителните ризици на работниците во процесот на работа и слично, се остварени на износ од 27.801 илјади денари во деловната 2023 година. Трошоците за осигурување се повисоки за 45 % споредени со остварените за минатата година на износ од 19.162 илјади денари. Во текот на 2023 година АД МЕРСО ги применуваше Договорите по јавна набавка на услуги за осигурување на имотот и вработените кои беа склучени за три осигурителни години, со неколку осигурителни компании. Трошоците за премиите за осигурување се однесуваат за осигурувањето по основ на автомобилска одговорност, патничко и колективно осигурување, како и осигурувањето на имотот на компанијата и каско осигурувањето на моторните возила, како и осигурувањето од општа одговорност за штети причинети на трети лица. Премиите за осигурување се пресметани согласно осигурените вредности за имотот и вработените на компанијата и соодветните премиски стапки согласно склучените Договори.

II.18. Вкупните обврски за камати по кредити и добавувачи за 2023 година изнесуваат 57.727 илјади денари и претставуваат збир на камати и провизии по девизните кредитни обврски во износ од 43.300 илјади денари, затезните, казнените камати за ненавремените плаќања кон комитентите на износ од 72 илјади денари и негативните курсни разлики во висина од 14.355 илјади денари.

II.19. Позицијата надомест за трошоци за вработените – се издатоци кои се прават согласно со Законот за работни односи и потпишаните колективни договори и ги вклучуваат надоместите за вработените за регрес за годишен одмор, за отпремнина при заминување на вработениот во пензија, трошоците за јубилејни награди, придонеси по основ на бенифициран стаж на вработениот, направени издатоци за помош во случај на болест, смрт, инвалидност, елементарна непогода, надомест за новороденче и сл. Во 2023 година направени се трошоци за вработените во висина од 39.815 илјади денари и се 9% пониски од минатогодишните остварувања кои се реализираа во висина од 43.813 илјади денари. Во вкупниот износ од 39.815 илјади денари, содржани се трошоците за вработените за семинари и тековни обуки во земјата и странство во висина од 4.083 илјади денари, регресот за годишниот одмор во висина од 23.245 илјади денари, јубилејните награди на износ од 3.651 илјади денари, трошоците на вработените за отпремнина при заминување во пензија 3.922 илјади денари, трошоци за помош на вработени во висина од 2.950 илјади денари, здравствени прегледи 590 илјади денари, надоместокот за новороденче 333 илјади денари и сл.

II.20. Даноци и придонеси и други давачки кои не зависат од резултатот во 2023 година се реализираа на износ од 57.330 илјади денари и се повисоки во споредба со остварените во минатогодишниот период на износ од 32.701 илјади денари. Оваа категорија на трошоци ги содржи трошоците кои компанијата ги надоместува по основ на даноци на имот, придонеси и членарини на стопански комори и здруженија, административна такса и сл. Во вкупната вредност од 57.330 илјади денари е влучена и вредноста од 27.691 илјади денари за направената исплата по основ на членарина за меѓународната асоцијација за електропреносни систем оператори ENTSO – Е Белгија за годишна членарина за 2023 година, данок на имот 721 илјади денари, трошоци за данок на додадена вредност во висина од 26.361 илјади денари, членарини на стопански комори и здруженија во износ од 1.489 илјади денари, придонеси на стопански комори во износ од 1.020 илјади денари, данок на имот во висина од 721 илјади денари и сл.

II.23. Остварените останати материјални и нематеријални трошоци, на износ од 169.658 илјади денари или 2,76 милиони евра ги вклучуваат трошоците за транспортни услуги, банкарските услуги, трошоци на платниот промет, дневници за службени патувања во земјата и странство, патните трошоци, трошоците за стручно образование и технолошко усовршување, интелектуални услуги, трошоци за донации и слично. Овие трошоци се повисоки за 70% компарирани со остварените 99.755 илјади денари остварени претходната 2022 година, пред се поради повисокиот

реализиран износ на останатите трошоци за 40% повеќе, трошоците за спонзорства и донации за 200%, (остварени 29.983 илјади денари од тековна 2023 година, минатата година остварени на износ од 10.003 илјади денари), и трошоците за службени патувања во земјата и странство кои се за 73% повисоки (остварени 25.220 илјади денари од тековна 2023 година, минатата година остварени на износ од 14.575 илјади денари).

II.13.т.3. Трошоците за донации и спонзорства се реализираа на износ од 29.983 илјади денари, што значи дека се повисоки за 200% од дадените донации и спонзорства во минатата година на износ од 10.003 илјади денари.

Дадените донации на АД МЕПСО во 2023 година во висина од 29.983 илјади денари, ги содржат дадените финансиски средства за здравствени, образовни и културни установи, детски клиника, спортски друштва и клубови, средства за верски установи, и сл.

Дадените донации се ослободени од оданочување бидејќи се одобрени за проекти за кои претходно се добиени Решенија од Министерството за правда дека се проекти што се од поширок општествен и јавен интерес. Нивното одобрување е во согласност со Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, каде донациите под 5%, а спонзорствата под 3% од вкупните приходи на компанијата, се средства кои не подлежат на оданочување.

II.13.т.4. Групата на трошоци за пропаганда, промоции, реклама и репрезентација на вкупен износ од 3.273 илјади денари се повисоки од остварените од минатата година кои се реализираа на износ од 1.985 илјади денари.

II.13.т.7. Останатите трошоци од работењето на АД МЕПСО на вкупен износ од 89.786 илјади денари со состојба на 31.12.2023 година кои како неминовност се јавуваат во одвивањето на основните функции на компанијата се презентирани во табеларниот предлед

Табела бр. 2 – Останати трошоци од работењето од 01.01. 2023 до 31.12.2023 година.

II.21. Ставката на трошоци за данок на солидарност во 2023 година се реализираа во висина од 186.090 илјади денари или 3,02 милиони евра, согласно со примената на Законот за данок за солидарност . Имено АД МЕПСО, по основ на данокот за солидарност или тн данок на екстра профит, уплати износ 186.090 илјади денари или три милиони евра средства, кои што претставуваат приход на Буџетот на РС Македонија. Данокот на солидарност претставува еднократана јавна давачка за команиите кои оствариле вкупен приход поголем од 10,00 милиони евра во 2022 година и се заснова на принципите на правичност , еднаквост и пропорционалност. Целта на овој Закон беше, секој да учествува во намирувањето на јавните расходи во согласност со своите економски можности и на солидарен начин да придонесе за ублажување на последиците од ценовната и енергетската криза. Со овој закон се обезбедуваат финансиски средства кои се користат за финансирање на мерките за справување со Covid -19 кризата, ценовна, енергетска и други антикризни мерки.

Исплатени плати и број на вработени

II.15. Во деловната 2023 година исплатени се бруто плати во износ од 537.214 илјади денари. Бруто платата на вработените, покрај платата од редовното работење, ги содржи ноќната и прекувремена работа, државните празници, дежурства и слично, како и даноците и придонесите од плата.

За периодот јануари–декември 2023 година од исплатените бруто плати во износ од 537.214 илјади денари, за придонеси платен е износ од 150.412 илјади денари, за персонален данок платен е износ од 32.422 илјади денари и за нето плата исплатен е износ од 354.380 илјади денари, што значи дека 65,97% од бруто платата ја сочинуваат нето платите на вработените, додека на даноци и придонеси отпаѓаат 34,03% од пресметаната и исплатена бруто плата. Просечната месечна бруто плата по вработен за дванаесетте месеци од 2023 година изнесува 73.597 денари.

Масата од бруто плата на износ од 537.214.362 денари е исплатена на 608,28 просечен број на вработени пресметани според вкалкулирани часови за дванаесетте месеци од 2023 година. Инаку АД МЕПСО својата регулирана енергетска дејност за пренос на електрична енергија ја извршува со 575 фактички број на вработени на крајот од 2023 година, на крајот на минатата 2022 година стварниот број на вработени изнесуваше 605 вработени.

Стварниот број на вработени на македонскиот електропреносен систем оператор на крајот на 2023 година и 2022 година, структурата на вработените според степенот на образование и родовата застапеност за 2023 и 2022 година е презентирани во табелата што следува,

Квалификациона структура на вработените на АД МЕПСО во 2023 година

Стручна подготовка	2022 година						2023 година						разлика 23-22	инд 23/22
	Мажи		Жени		Вкупно		Мажи		Жени		Вкупно			
Основно	18	3,9%	8	5,5%	26	4,3%	18	4,1%	8	5,8%	26	4,5%	0	100
III степен	43	9,4%	9	6,2%	52	8,6%	43	9,8%	9	6,5%	52	9,0%	0	100
IV степен	220	47,9%	35	24,0%	255	42,1%	209	47,8%	33	23,9%	242	42,1%	-13	95
VI степен	15	3,3%	4	2,7%	19	3,1%	15	3,4%	4	2,9%	19	3,3%	0	100
VII1 степен	141	30,7%	77	52,7%	218	36,0%	130	29,7%	71	51,4%	201	35,0%	-17	92
VII2 степен	22	4,8%	12	8,2%	34	5,6%	22	5,0%	12	8,7%	34	5,9%	0	100
VIII3 степен	0	0,0%	1	0,7%	1	0,2%	0	0,0%	1	0,7%	1	0,2%	0	100
вкупно	459	100,0%	146	100,0%	605	100,0%	437	100,0%	138	100,0%	575	100,0%	-30	95

Прилог Табела 4 и 5 - Примања на членовите на УПРАВНИОТ и НАДЗОРНИОТ ОДБОР согласно член 384 став 7 од Законот за трговски друштва)

Пренесена електрична енергија

Вкупно пренесената електрична енергија во тековната 2023 година изнесува 5.891 GWh, при тоа е остварен приход од регулираната енергетска дејност пренос на електрична енергија во висина од 1.706.238 илјади денари или 27,74 милиони евра.

Вкупно пренесената електрична енергија во минатата 2022 година изнесуваше 6.397 GWh, при тоа е остварен приход од регулираната енергетска дејност пренос на електрична енергија во висина од 2.204.540 илјади денари или 35,85 милиони евра.

За потребите на потрошувачите приклучени на преносната мрежа во периодот јануари-декември 2023 година пренесена е електрична енергија од 5.891 GWh, додека за задоволување на потребите од електрична енергија во 2022 година, пренесени беа 6.397 GWh електрична енергија.

Реализираните количини на пренесената електрична енергија во 2023 година од 5.891 GWh се за 506 GWh пониски или 8% од пренесените количини на електрична енергија од 6.397 GWh во 2022 година.

Приходи од пренесена електрична енергија по квартали

	2022 година			2023 година			разлика 2023-2022 година				индекс	
	GWh	000 ден.	во евра	GWh	000 ден.	во евра	GWh	000 ден.	во евра	индекс	индекс	
1	2	3	4	5	6	7	8(5-2)	9(6-3)	10(7-4)	11(5/2)	12(6/3)	
I-III (I кв.)	2.160	737.958	11.999.317	1.731	543.090	8.830.732	(429)	(194.868)	(3.168.585)	80	74	
IV-VI (II кв.)	1.427	494.533	8.041.187	1.239	395.370	6.428.780	(188)	(99.163)	(1.612.407)	87	80	
VII-IX (III кв.)	1.257	435.039	7.073.805	1.255	330.707	5.377.350	(2)	(104.332)	(1.696.455)	100	76	
X-XII (IV кв.)	1.553	537.010	8.731.870	1.666	437.071	7.106.846	113	(99.939)	(1.625.024)	107	81	
I - XII	6.397	2.204.540	35.846.179	5.891	1.706.238	27.743.707	(506)	(498.302)	(8.102.472)	92	77	

(Прилог Табела 3 - Пренесени и реализирани количини на електрична енергија за 2022 година)

(Прилог Табела 3а - Приходи од пренесена електрична енергија по пресметковни елементи и квартали)

Кредитни обврски и инвестициони активности

Во периодот јануари – декември од 2023 година има редовна отплата на вкупно доспеаните кредитни обврски кон ЕИБ, ЕБРД и ИБРД и тоа по основ на:

главница	6.415.201,20 ЕУР	394.937.510,00 ден.
камата	1.499.620,05 ЕУР	92.222.800,00 ден.
провизија	92.620,15 ЕУР	5.695.596,00 ден.
Вкупно	8.007.441,40 ЕУР	492.855.906,00 ден.

(Прилог Табела 7 – Отплата на кредити на АД МЕГПСО во 2023 година по квартали)
(Прилог Табела 8 – Биланс на состојба на АД МЕГПСО за 2023 година)

I. Вкупниот износ на заемот од ЕИБ бр. 22332 – изградба на трафостаници изнесува 12.500.000 ЕУР, грејс периодот изнесува 5 години, а рокот за отплата 15 години, со шестмесечни рати, на 15 март и 15 септември. По овој заем вкупно се повлечени средства во износ од 12.500.000 ЕУР, т.е сите средства се повлечени, целосно повлечен.

Согласно на Одлуката на Управниот одбор бр. 02-1370/11 од 27.02.2023 година и Одлуката на Надзорниот одбор бр.02-167/2 од 10.03.2023 година се пристапи кон предвремена отплата на заемот од Европската инвестициона банка бр 22332 за Изградба на трафостаници. Врз основа на направената пресметка од страна на кредиторот ЕИБ, се изврши предвремена отплата на заемот за сите четири транши, бидејќи отплатата на заемот според амортизациониот план требаше да биде до 2026 година. На ден 15.03.2023 година се исплатените средства по овој основ за:

главница	2.300.000,04 ЕУР	141.874.812,00 ден.
камата	22.203,94 ЕУР	1.369.643,00 ден.
Вкупно	2.322.203,98 ЕУР	143.244.455,00 ден.

На 15 март 2023 година доспеваше и е платена ратата од камата и главнина. Вкупно отплатената главнина по кредитот изнесува 12.500.000,00 ЕУР, а на 31.12.2023 година состојбата на заемот изнесува 0,00 ЕУР, односно истиот е целосно отплатен.

II. Вкупниот износ на заемот од ИБРД нов бр.80440- изградба на 400 kV Далекувод Штип – Ниш, изнесува 14.000.000 ЕУР, пријавен е 16.06.2011 година со грејс период од 6 години, а рокот за отплата е 16 години, со шестмесечни рати, на 15 мај и 15 ноември.

На 15.11.2023 година доспеваше и во рок платена е отплатата на заемот и тоа на име главница 417.453,14 ЕУР или 26.671.281,00 денари, камата 168.594,25 ЕУР или 10.367.703,00 денари.

По овој заем вкупно се повлечени средства во висина од 13.337.162,08 ЕУР. Останати средства за повлекување по овој заем нема, истиот е целосно повлечен.

Вкупно отплатената главнина по кредитот изнесува 5.844.343,96 ЕУР, додека на 31.12.2023 година состојбата на заемот изнесува 7.492.818,12 ЕУР.

III. Вкупниот износ на заемот од ЕБРД нов бр.44114 -рехабилитација на контролниот систем изнесува 25.000.000 ЕУР, пријавен е 18.12.2014 година со грејс период од 3,5 години, а рокот за отплата е 12 години, со шестмесечни рати, на 20 јуни и 20 декември.

На 20.12.2023 година доспеваше и во рок платена е отплатата на заемот и тоа на име главница 1.194.816,50 ЕУР или 73.475.241,00 денари, камата 414.344,44 ЕУР или 25.480.111,00 денари и камата на неповлечени средства, провизија на износ од 11.852,20 ЕУР или 728.851,00 денари.

По овој заем до 31.12.2023 година, вкупно се повлечени средства на износ од 22.785.314,17 ЕУР. Остануваат кредитни средства за повлекување во висина од 2.214.685,83 ЕУР.

До 31.12.2023 година вкупно отплатените средства по заемот се на износ од 9.531.965,56 ЕУР, а состојбата на заемот изнесува 13.253.348,61 ЕУР на 31.12.2023 година.

IV. Вкупниот износ на заемот ЕБРД 46274 – изградба на 400 kV ДВ од ТС Битола 2 до Македонско-Албанска граница и изградба на 400/110 kV ТС во Охрид, изнесува 37.000.000,00 ЕУР, потпишан на 10.12.2015 година, грејс периодот изнесува 3,5 години, а рокот за отплата 15 години, со шестмесечни рати на 20 јуни и 20 декември.

На 20.12.2023 година имавме обврска за отплата на заемот и тоа по основ на главница 445.330,94 ЕУР или 27.385.626,00 денари, камата на износ од 216.207,73 ЕУР или 13.295.694,00 денари.

По овој заем до 31.12.2023 година вкупно се повлечени средства во висина од 8.178.957,42 ЕУР, и остануваат средства за повлекување во висина од 28.821.042,58 ЕУР.

На 31.12.2023 година вкупно отплатените средства по заемот се на износ од 2.389.655,09 ЕУР, а состојбата на заемот на 31.12.2023 година изнесува 5.789.302,33 ЕУР.

Во табелата што следи се презентирани податоци поединечно за секој заем, вкупна вредност на одобрените заем, повлечени и отплатени средстав по заемот и состојбата на 31.12.2023 година

Банка	број на заем	проект	вкупно од обран кредит	повлечени средства	отплатени средства	во евра	
						состојба на заемот 31.12.2022	состојба на заемот 31.12.2023
ЕИБ	22332	Изградба на трафостаници	12.500.000,00	12.500.000,00	12.500.000,00	2.300.000,04	.
ИБРД	80440	ДВ Штип - Ниш	14.000.000,00	13.337.162,08	5.844.343,96	8.327.724,40	7.492.818,12
ЕБРД	44114	Ревитализација на далекуводна мрежа	25.000.000,00	22.785.314,17	9.531.965,56	13.142.981,61	13.253.348,61
ЕБРД	46274	Интерконекција Македонија - Албанија	37.000.000,00	8.178.957,42	2.389.655,09	6.679.964,21	5.789.302,33

РЕЗИМЕ

АД МЕПСО во работењето во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 година, оствари вкупни приходи во висина од 8.551.747 илјади денари или 139,05 милиони евра, што е 31% пониско споредено со остварените вкупни приходи во 2022 година во висина од 12.395.193 илјади денари или 201,55 милиони евра.

Вкупните расходи во деловната 2023 година изнесуваат 7.645.097 илјади денари или 124,31 милиони евра, што значи дека се 31% пониски споредено со реализираните во 2022 година на износ од 11.004.699 илјади денари, односно 178,94 милиони евра.

Во деловната 2023 година АД МЕПСО оствари позитивен финансиски резултат – добивка од деловното работење во висина од 906.650 илјади денари или 14,74 милиони евра, додека во 2022 година АД МЕПСО оствари исто така добивка од редовното работење во висина од 1.390.494 илјади денари или 22,61 милиони евра.

за 2023 година:

- вкупни приходи 8.551.746.892,00 денари или 139.052.794,99 евра
- вкупни расходи 7.645.096.560,00 денари или 124.310.513,17 евра
- добивка од деловното работење (добивка пред оданочување), 906.650.332,00 денари или 14.742.281,82 евра

за 2022 година:

- вкупни приходи 12.395.193.498,00 денари или 201.547.861,76 евра
- вкупни расходи 11.004.698.513,00 денари или 178.938.187,20 евра
- добивка од деловното работење (добивка пред оданочување), 1.390.494.985,00 денари или 22.609.674,56 евра

- Со стапувањето на сила на новиот Закон за енергетика (Сл. Весник бр.96/2018 година) и согласно законските одредби во истиот и донесените подзаконски акти, електропреносниот систем оператор, системските услуги е обврзан да ги набавува на слободниот пазар на електрична енергија. Имено, на 28.06.2019 од страна на Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија одобрени се "Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем" (Решение бр. 02-2468/1 од 28.06.2019 година) и истите стапија на сила на 01.01.2020 година. Стапувањето на сила на новиот Законот за енергетика и примената на Правилата за балансирање од јануари 2020 година, со основна цел за отворен, ефикасен и конкурентен пазар на електрична енергија, имаа значително влијание на тековното и финансиското работење на компанијата.

- Со Одлука на РКЕВУ УП1 бр.08-572/22 од 29 декември 2022 година, просечната тарифа за вршење на регулирана енергетска дејност пренос на електрична енергија се намали за 8,66%, од 0,3407 ден/kWh на 0,3113 ден/kWh, беше во примена во првите шест месеци од 2023 година, и имаше значително влијание на економската и финансиска состојба на Друштвото и на остварениот финансиски резултат.

- Со Одлука на РКЕВУ УП1 бр.08-398/23 од 27 јуни 2023 година, просечната тарифа за вршење на регулирана енергетска дејност пренос на електрична енергија се намали за 17,06%, од 0,3113 ден/kWh на 0,2582 ден/kWh, беше во примена во втората половина од 2023 година и влијаеше на економската и финансиска состојба на Друштвото и на финансискиот резултат.

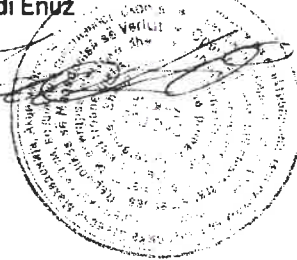
- На финансискиот резултат од работењето на Друштвото во 2020, 2021, 2022 и 2023 година свое влијание имаа и вонредните околности на работењето, настанати од економската криза, како и прогласената кризна состојба во енергетскиот сектор, на 9 Ноември 2021 година.

Изработил:

Служба за оперативен контролинг, план и анализа
Ангелина Петреска дипл.ек.

УО бр.02-1956/4
29.02.2024 година

ПРЕТСЕДАТЕЛ на УПРАВЕН ОДБОР
Zuhdi Enuz

Назив на друштвото

АД МЕПСО

Адреса, седиште и телефон

Ул.Максим Горки бр.4

Скопје

02 3149084

Адреса за е-пошта

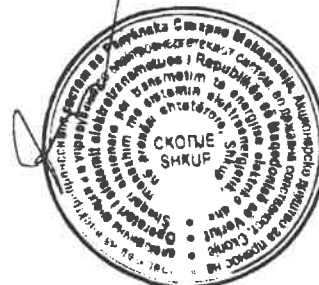
emilijag@mepso.com.mk

31.12. 2023 година

(во денари)

Биланс на состојба (Извештај за финансиската состојба)

		2023	2022
Средства			
1	Парични средства и парични еквиваленти	1.225.648.046	2.195.855.628
2	Побарувања од купувачите (краткорочни побарувања)	2.193.542.037	1.439.013.107
3	Залихи	50.117.195	52.324.762
4	Краткорочни финансиски средства	498.482.689	40.158.449
5	Други тековни средства (АВР)	288.816.478	1.219.154.306
6	Тековни средства (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	4.256.606.445	4.946.506.252
7	Материјални средства и вложувања во недвижности	8.559.590.091	8.372.392.425
8	Долгорочни финансиски средатва	149.196.474	149.196.474
9	Нематеријални средства	36.448.798	40.577.639
10	Долгорочни побарувања	0	0
11	Други долгорочни средства	0	0
12	Нетековни средства (7 + 8 + 9 + 10 + 11)	8.745.235.363	8.562.166.538
13	Вкупни средства (6 + 12)	13.001.841.808	13.508.672.790
14	Вонбилансна актива	7.794.857	7.794.857
Обврски и Акционерски капитал			
15	Краткорочни обврски	1.216.098.775	1.105.152.561
16	Одложено плаќање на трошоци и приходи (ПВР)	1.475.035.456	2.693.169.700
17	Тековни обврски (15+16)	2.691.134.231	3.798.322.261
18	Долгорочни обврски и обврски за нетековни средства	1.344.570.483	1.568.207.936
19	Долгор. резервирања за ризици и трошоци и одл. дан. обврски	0	0
20	Нетековни обврски (18+19)	1.344.570.483	1.568.207.936
21	Вкупни обврски (17+20)	4.035.704.714	5.366.530.197
22	Капитал	3.356.309.540	3.356.309.540
23	Акумулирана добивка / Пренесена загуба	1.450.330.592	272.580.149
24	Резерви	3.274.599.331	3.212.612.466
25	Ревалоризациони резерви	60.903.130	60.903.130
26	Добивка / Загуба за деловната година	823.994.501	1.239.737.308
27	Вкупен капитал (22+23+24+25+26)	8.966.137.094	8.142.142.593
28	Вкупно Обврски и капитал (21+27)	13.001.841.808	13.508.672.790
29	Вонбилансна пасива	7.794.857	7.794.857

Биланс на успех (Извештај за добивка и загуба)

01.01.- 31.12. 2023

година

(во денари)

2023

2022

30	Приходи од продажба	8.442.393.915	12.211.425.147
31	Останати оперативни приходи	52.257.079	122.182.147
32	Залихи на готови п-ди и недовршено п-во	0	0
33	Вкупно оперативни приходи (30+31+32)	8.494.650.994	12.333.607.294
34	Потрошени сировини и материјали	4.284.307.819	6.244.116.676
35	Трошоци за вработените	602.249.098	541.314.556
36	Амортизација на материјални средства	479.037.577	465.176.601
37	Вредносно усогласување на тековни средства	16.101.342	233.500.052
38	Набавна вредност на продадени стоки	524.212.397	1.654.448.253
39	Останати оперативни расходи	1.681.461.483	1.795.420.634
40	Вкупно оперативни расходи	7.587.369.716	10.933.976.772
41	Оперативна добивка (32 - 39)	907.281.278	1.399.630.522
42	Приходи од финансирање	57.095.898	61.586.204
43	Расходи од финансирање	57.726.844	70.721.741
44	Добивка пред оданочување (39+40-41)	906.650.332	1.390.494.985
45	Данок на добивка	82.655.831	150.757.677
46	Нето добивка / загуба	823.994.501	1.239.737.308

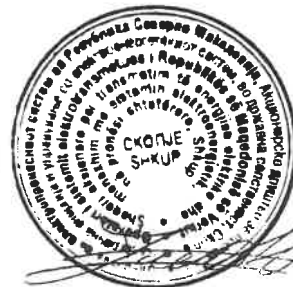

Извештај за промените во капиталот

47	Номиниран капитал
48	Нераспределена добивка на почетокот на периодот
48	Нето добивка/загуба за деловната година
49	Резерви
50	Ревалоризациони резерви
51	Исплатена дивиденда
52	Усогласувања на задржаната добивка
53	Нераспределена добивка на крајот на периодот
54	Вкупно капитал

(во денари)

	2023	2022
	3.356.309.540	3.356.309.540
	1.450.330.592	272.580.149
	823.994.501	1.239.737.308
	3.274.599.331	3.212.612.466
	60.903.130	60.903.130
	0	0
	0	0
	5.609.827.554	4.785.833.053
	14.575.964.648	12.927.975.646

Извештај за паричните текови

(во денари)

- 55 Нето добивка / загуба по оданочување
- 56 Амортизација на материјални средства
- 57 Вредносно усогласување на тековни средства
- 58 Побарувања од купувачите
- 59 Залихи
- 60 Обврски кон добавувачи
- 61 Останати усогласувања
- 62 Парични средства од оперативни активности
- 63 Парични средства од инвестиции
- 64 Парични средства од финансиски активности
- 65 Нето зголемување намалување на паричните текови
- 66 Парични средства на почетокот на периодот
- 67 Парични средства на крајот на периодот

	2023	2022
	823.994.501	1.239.737.308
	479.037.577	465.176.601
	-16.101.342	-233.500.052
	175.808.898	634.166.425
	2.207.567	2.597.440
	-1.107.188.030	-1.042.673.364
	357.759.171	1.065.504.358
	666.235.243	794.728.024
	458.324.240	4.126.552
	1.482.318.654	1.864.358.934
	2.195.855.628	1.603.794.192
	1.225.648.046	2.195.855.628

